І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА  SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5537

РІК LXXI. Ч. 34. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЛЮТОГО 1964 | 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 20, 1964 No. 34. VOL. LXXI.

АМЕРИКА ПРИПИНЯЄ ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ ТИМ, ЩО ТОРГУЮТЬ ІЗ КУБОЮ

НЕГАЙНО ПРИПИНЕНО ВІЙСЬКОВУ ДОПОМОГУ БРИТАНІЇ, ФРАНЦІЇ ТА ЮГОСЛАВІЇ, ЕСПАНІЯ И МОРОККО МАЮТЬ ВИЯСНИТИ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

Вашингтон. — 18-го лютого уряд президента Джансона повідомив, що припиняється військову допомогу тим п'ятьом державам, які і далі ведуть торгівлю з Кубою Кастра, хоч ЗДА просили всі вільні країни припинити торгівлю з цим островом. Внаслідок нового зарядження Вашингтону негайно припинили військову допомогу Великій Британії, Франції та Югославії, а Еспанія та Марокко мають в найближчому часі вияснити своє становище та як вони думають достосуватися до тієї ізоляційної торговельної політики, яку веде у відношенні до Куби ця країна. Але у Вашингтоні свідомі того, що нове зарядження американського уряду не спричинить зміни в англійській торговельній політиці у відношенні до Куби. В Парижі новий крок Вашингтону не матиме практичного значення. Згідно із зарядженням Вашингтону Велика Британія, Франція та Югославія втратять по $100 000 000 американської допомоги. Ця сума призначена на вишкільну програму (у Франції та Англії) і на закуп запасних частин зброї (в Югославії). Військова допомога Еспанії виносить понад $30 000 000 річно, а економічна допомога для Марокко — $20 000 000. Скільки становить військова допомога для Марокко — невідомо. Рішення уряду Джансона припинити військову допомогу тим, що допомагають Кубі,має й політичне значення, бо воно свідчить, що уряд ЗДА вирішив рискувати погіршенням взаємин із своїми европейськими союзниками, ніж толерувати і надалі те, щоб ті союзники вели свою еґоїстичну політику, не дивлячись на Вашингтон. Припинення військової допомоги не може мати більшого економічного значення, воно свідчить про те, що Вашингтон не є вдоволений із становища своїх союзників: Англії та Франції. Рішення Вашингтону про припинення торгівлі із Кубою не відноситься до інших 14-ох держав тому, що вони „поробили відповідні кроки" в напрямку припинення торгівлі з Кубою. Але припинення допомоги Еспанії може мати неприхильний вплив на відношення до Еспанії, де, згідно з порозумінням із вересня 1963-го року, ЗДА мають мати свої летунські та морські бази. Згідно з тим договором ЗДА мають дати Еспанії допомогу, щоб вона могла втримати свої збройні сили на відповідному рівні. Минулого року ця допомога винесла $31 800 000. В 1964-му році ця допомога мала б бути більша. Повідомлення про припинення допомоги опублікував Державний Департамент. Зробив він це на основі 620-го пункту закону про допомогу закордонним країнам. Згідно з цим законом Президент має повновласть покарати ті держави, літаки й кораблі яких довозять товари до Куби. З Еспанією ведуться переговори в Мадриді в цій справі, щоб не порушити договору відносно баз. Представник ЗДА старається намовити Еспанію, щоб припинила добровільно торгівлю з Кубою. 14 держав пішли за проєктом ЗДА і їхні кораблі не привозять товарів до Куби. Ці країни це — Ливан, Греція, Норвегія, Італія, Данія, Швеція, Західня Німеччина, Японія, Туреччина, Голляндія, Панама, Фінляндія, Канада і Мехіко.

Спеціялісти від політичних наук за зміну закону про наслідування на становищі президента

Вашингтон. — Сенатор демократ Гюберт Гомфрі вислав був квестіонар в справі закону про наслідування на становищі президента, і дістав відповіді, з яких виходить, що спеціялісти від політичних наук є проти теперішнього закону в цій справі. Більшість присланих відповідей є проти, щоб президентом міг бути спікер Палати Репрезентантів в тому випадку, коли віце-президент, який зайняв пост президента, не може виконувати своїх обов'язків. Більшість фахівців домагається скреслити зі списку наслідників президента спікера Палати Репрезентантів. Більшість запитуваних домагається, щоб негайно був обсаджений пост віце-президента, коли вибраний віце-президент став президентом, або коли він з яких-будь причин не може виконувати своїх обов'язків. Згідно з законом із 1947-го року віце-президент стає президентом на випадок смерти вибраного президента, а тоді першим наслідником на пості президента мав би бути спікер Палати, а другим наслідником є тимчасовий президент Сенату, яким є найстарший віком член Сенату. Правники пропонують, щоб зі списка наслідників скреслити спікера Палати і тимчасового президента Сенату, бо це, звичайно, бувають старші віком люди. На дальших місцях списку наступників на пості президента є: державний секретар і всі дальші члени Президентового кабінету в такім порядку, в якім ті департаменти були організовані.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ В НЮ ЙОРКУ, ШИКАГО, ДІТРОЙТІ, КЛІВЛЕНДІ, РОЧЕСТЕРІ І СИРАКЮЗАХ ВІДЗНАЧАЮТЬ 70-РІЧЧЯ УНС ВЕЛИКИМИ ЮВІЛЕЙНИМИ ІМПРЕЗАМИ

Джерзі Сіті. — Цієї суботи, 22-го лютого 1964, отже точно в „День Батька нашої країни" Юрія Вашингтона, сповниться точно 70 років від часу заснування Українського Народного Союзу, найстаршої і найбільшої української організації у вільному світі. З цієї нагоди вже в сам день 70-річчя УНС, як і наступного дня, в неділю 23-го лютого, відбудуться в цілому ряді більших наших громад величаві ювілейні імпрези, що їх започаткував уже в неділю, 9-го лютого, Питсбурґ. В суботу, 22-го лютого, велика імпреза — ювілейний концерт відбудеться в Ню Йорку, в репрезентативній Карнеґі Гол, о год. 2-ій по полудні. В програму імпрези входять виступи - промови першого члена Уряду ЗДА слов'янського роду, генерального поштмайстра Джана А. Гроновского, і найстаршого сьогодні віком своєї служби піонера - діяча УНС, його головного касира Романа Слободяна. У мистецькій частині програми буде виконана концертовим порядком (без декорацій і костюмів) ориґінальна опера Павла Печеніги - Углицького „Відьма" під диригентурою Івана Задорожного та з участю найвидатніших наших солістів і хору „Думка" та балетного ансамблю під керівництвом Вадима Сулими. Білети на цю імпрезу вже майже випродані, хоч ще є можливість, що деяку кількість місць можна буде ще дістати при касі безпосередньо перед імпрезою. Наступного дня, в неділю 23-го лютого, подібні ювілейні імпрези відбудуться в Шикаґо, Дітройті, Клівленді, Рочестері і Сиракюзах. Подробиці цих імпрез знайдуть заінтересовані в оголошеннях на іншому місці в цьому числі, в якому окремо віддається багато місця інформаціям та вияснениям до концерту опери „Відьма".


Джан А. Гроновскі
Генераль. Поштмайстер ЗДА

Рокефеллер старатиметься про перевибір, коли програє президентські вибори

Олбані, Н. Й. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер заявив на пресовій конференції, що він старатиметься про перевибір на теперішнє становище в 1966-му році, коли йому не вдасться здобути успіху в цьогорічних президентських виборах. Рокефеллер відмовився сказати, чи він буде кандидувати в 1968-му році на президентське становище, бо ще далекий час і важко тепер передбачати, що буде за чотири роки. Рокефеллер казав, що він міг би покинути свій пост в Олбані, коли б йому запропонував якийсь високий пост нововибраний републіканський президент в цьому році. Рокефеллер зазначив, що він не збирається залишити пост в Олбані на те тільки, щоб відійти на відпочинок. На конференції Рокефеллер заявився проти того закону, згідно з яким дирекції залізничих ліній мусять визначити мінімальне число робітничих бриґад, що обслуговують поїзди.

Секретар праці Вірц проти наднормової праці

Вашингтон. — Секретар праці Віллард Вірц, зізнаючи в Палатній Підкомісії Праці, домагався, щоб Конґрес прийняв закон, згідно з яким працедавці мали б платити подвійно за години понаднормової праці. Розуміється, що цей закон відносився б до тих промислів, до яких відноситься закон про справедливе затруднення. Таким чином за всі години праці понад 40 годин тижнево, — треба б платити подвійно, а не півтора разу більше, як це є тепер. На думку секретаря праці треба скріпити економіку, щоб зменшити число безробітних, але коли працедавці мусітимуть подвійно платити за понаднормові години праці, що вони радніше приймуть нових робітників, щоб заощадити на коштах продукції. Вірц заявив, що уряд противиться проєктові робітничих організацій, щоб зменшити число тижневих годин праці з 40 до 35, залишаючи ту саму заробітну платню, яка обов'язує тепер. На думку секретаря праці зменшення числа тижневих годин праці збільшило б кошти продукції і зовсім не створило б нових варстатів праці. Тепер години понаднормової праці творять таку велику суму, що їх можна б розділити між 1,250,000 робітників, і вони дістали б тоді нормальну працю.

● **Губернатор Рокефеллер** підписав закон про те, щоб переназвати Нюйоркську стейтову автостраду Автострадою ім. губернатора Томаса Дюї, який працював в Олбані в роках від 1942-1958. Рокефеллер заявив, що це Дюї старався про те, щоб розбудувати автостради в нюйоркському стейті.

Автомобільна продукція випереджує минулорічну продукцію на 11 відсотків

Дітройт. — Цьогорічна автомобільна продукція випереджує продукцію з минулого року на 11%, і 18-го лютого випродукувала вже чотиримільйонове авто моделів 1964-го року. Минулого року 4-мільйонове авто випродукували були аж 8-го березня. Минулого тижня випродукували були одномільйонове авто в цьому році, і сподіваються, що в лютому число випродукуваних авт винесе 675 495, що було рекордом в 1955-му році. Треба пригадати, що в лютому 1963-го року випродукували були 601 022 авта, а цього року в цьому місяці те число мало б збільшитися на 12%. Майже всі автомобільні фабрики працюють в понаднормових годинах в суботу. Економісти твердять, що збільшений рух в автомобільній продукції свідчить про те, що є добрий вигляд на зріст економіки в найближчих місяцях.

В УВАН ВІДБУДЕТЬСЯ ДОПОВІДЬ ПРОФЕСОРА ОЛЕКСИ ПОВСТЕНКА

Ню Йорк. — Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує в неділю 23-го лютого ц. р. наукове засідання Інституту Шевченкознавства з доповіддю відомого українського мистецтвознавця проф Олекси Повстенка з Вашингтону на тему „Українська архітектура в малярських творах Шевченка". Доповідь буде ілюстрована. Засідання відбудеться в приміщенні Академії при 206 Вест 100 вул. в Ню Йорку, о год. 6:30 веч.

Рада Безпеки ОН покищо не осягнула порозуміння в справі Кіпру

Об'єднані Нації. — У вівторок розпочались наради в Раді Безпеки Об'єднаних Націй в справі Кіпру, при чому промови виголосили репрезентант Британії Патрік Дін, кіпрсько - грецький міністер закордонних справ Спірос Ахіллес Кипріяну, турецький амбасадор Турґут Менеменчіоглю і грецький амбасадор Дімітрій Бітсіос. Патрік Дін радив повторити заклик генерального секретаря ОН у Танта, вистосований в минулу суботу до Кіпру, Греції і Туреччини, щоб вони зберегли поміркованість, спокій і миролюбність в теперішній напруженій ситуації на Кіпрі. Далі, він запропонував, щоб створити різнонаціональну військову силу, яка виїхала б на Кіпр задля збереження там спокою до часу осягнення політичної розв'язки проблеми, — щоб покликати „безстороннього посередника" та щоб усі заінтересовані сторони заґарантували Кіпрові незалежність і неподільнісдь „згідно з обов'язуючими договорами і конституцією Кіпру". Тим часом Кіпр хоче, щоб Рада Безпеки прийняла таку резолюцію, яка уневажнила б Лондонський договір, що дає право „вета" турецькій меншині на Кіпрі та право Британії, Греції і Туреччини дбати за збереження того договору і опертої на ньому конституції Кіпру. Турецький представник закинув кіпрським грекам, що вони наставлені на переведення масакри серед турецької меншини. Представник Греції закликав до спокою і мирної злагоди.

З навіщених землетрусом Азорів евакують 20.000 мешканців

Лісбона. — На португальських островах Азорах відчуто в минулий понеділок 18-го лютого сильний землетрус. Однак найсильніший з отих землетрусів — на острові Сао Хорхе, де отворились глибокі щілини в розколеній землі, звідкіля почав добуватися запах сірки, вказуючи на діяння підземного вулькану. Мешканці попали в паніку, лякаючись, що острів розпадеться і пірне в океан, а таку можливість потвердили фахівці-сейсмологісти. Внаслідку розпучливих закликів щодо допомоги — з усіх сторін поспішили туди різнонаціональні кораблі. Хоча рятункова акція дуже утруднена надзвичайно високими хвилями, проте в повному ходу евакуація 20,000 мешканців названого острова. Британський каблoвий корабель „Міррор" поспішив туди з двома лікарями, медсестрами, ліками, харчами і шатрами. Вісток про людські жертви землетрусу покищо нема. Ввесь обшир Азорських островів охоплює понад 880 кв. миль з населенням к. 340,000 осіб.

Новий грецький прем'єр хоче замирення з Туреччиною в справі Кіпру

Атени. — 76-літній Георгій Папандреу, який виграв в минулу неділю парляментарні вибори великою більшістю, задумує безпосередньо стрінутися з турецьким прем'єром, старенькім генералом Ісметом Іноні, щоб погодитися з ним у справі Кіпру. Папандреу буцім-то вважає, що грецький уряд компетентний для вирішування справи Кіпру, що має 400.000 грецьких мешканців проти 100.000 турецьких, а не кіпрський уряд архиєпископа Макаріоса. Папандреу не хоче послаблення Атлантійського Союзу (НАТО) внаслідку справи Кіпру та допущення Совєтського Союзу до голосу в справах східньої частини середземноморського обширу. Папандреу переконаний, що він може дозволити собі на непопулярну в Греції справу замирення з турками. У новому парляменті його партія Центральна Унія матиме 173 мандати з-посеред 300-х мандатів парляменту, права Національно-радикальна Унія матиме 105 мандатів, а комуністи і їх поплентачі 22. Захід переконаний, що співпраця з урядом Папандреу буде гармонійна.

Західня Німеччина і Берлін відкинули проєкт щодо відвідин у Східньому Берліні

Берлін. — Уряд Західньої Німеччини і Сенат Західнього Берліну, який є тамошньою найвищою владою, однозгідно відкинули пропозицію східньо - німецьких комуністів, що вони згідні дозволити західнім берлінцям на відвідування своїх кревних і приятелів в часі найближчих Великодніх свят, подібно, як це було з минулими Різдвяними святами, та що крім цього вони готові видавати перепустки для таких відвідин у „надзвичайних" випадках. Західні німці й берлінці відкинули, як несприйнятливі три пункти: те, що в Західньому Берліні мали б бути стаціоновані східньо - німецькі урядовці для видавання перепусток, що подобало б на ніби консулярні станиці „суверенної" Східньої Німеччини, — те, що на тих перепустках говориться про Східній Берлін, як „столицю Німецької Демократичної Республіки", і, врешті, що західніх берлінців трактується за тими перепустками гірше ,як приїжджих з Західньої Німеччини. На рішення відкинути цю східньо - німецьку пропозицію вплинуло й те, що та пропозиція мала виразну тенденцію — вбити клина між провід західніх берлінців та уряд Західньої Німеччини, бо посадник Західнього Берліну, соціял-демократ Віллі Брандт, знаючи настрої мешканців Західнього Берліну, відрізаних від другої частини того міста від серпня 1961 року внутрішньо-берлінським муром, був настроєний більш компромісово, а уряд в Бонні ставиться з більшим недовір'ям і ворожістю до всього, що може скріпити престиж східньо - німецьких комуністичних властей.

База Ґвантанамо резиґнує з кубинської води

Морська база ЗДА Ґвантанамо. — 17-го лютого військовий командант морської бази Ґвантанамо контрадмірал Джан Д. Болклі наказав відтяти водопроводи з Куби до бази тому, що Кастро назвав його „брехуном". Кастро припинив доплив води до бази ще 6-го лютого, але пізніше дозволив був, щоб впродовж однієї години денно вода доплівала до бази для жінок і дітей, що там перебувають. Кубинські урядовці з Гавани заявили, що американці з бази Ґвантанамо „крадуть кубинську воду". У відповідь на це адмірал Болклі наказав зовсім перетяти водопроводи, які вели до бази. База Ґвантанамо має свою власну воду, бо її доставлять із Флориди. В майбутньому вона має сама осолоджувати воду для своїх потреб. На базі панує повний спокій, діти американців купаються в морі, хоч недалеко на кубинському узбережжю на них звернені кубинські гармати. Батьки цих дітей знають, що ці гармати не вистрелять.

● **У Південно - африканському Союзі** 24-річний робітник в копальнях діямантів Езекіль Селетенґ знайшов $47\frac{1}{2}$ каратовий діямант. Управа копальні дала йому нагороду у висоті 4.946 дол. Робітник, запакувавши отримані гроші в мішок, що його перекинув через плече, заявив, що першим ділом іде купити меблі своїй мамі.

ЩЕ ОДНА ВІЙСЬКОВА РЕВОЛЮЦІЯ В АФРИЦІ — ПЕРЕВОРОТ В ҐАБОНІ

Лібрвіль, Ґабон. — У вівторок 18-го лютого ц. р. стався військовий переворот в муринській републіці Ґабон на західньому узбережжі Африки. Ця країна величиною на 102 кв. милі з населенням 440,000 дістала в 1960 році державну самостійність, бувши раніше французькою колонією. Революційний Комітет ґабонських військовиків арештував президента Леона Мба, всіх членів його уряду та президента парляменту. Президентові Мба дали до підпису його резиґнацію, яку відчитано через радіо. Новим головою ґабонського уряду став Жан Гілер Обам, політичний суперник Мба в останніх 20-ох роках. Обам репрезентував був Ґабон у французькому парляменті від 1945 до 1959 року та був першим прем'єром у ґабонській самостійній державі. Після того він став був головою тамошнього парляменту та створив з Мба коаліційне правління. Але стара персональна ворожнеча швидко потім відновилась. Коли Обам став головою Найвищого Суду, президент Мба хотів скинути його з того становища, але парлямент відмовився підтримати його в цій справі. Тоді він розв'язав парлямент, мотивуючи, що забагато членів парляменту, які забагато коштують державі. Нові вибори мали відбутись саме в найближчу неділю. Мба проголосив одиноку листу вибраних ним 47 кандидатів, — всі інші партії, стероризовані ним, відмовились від участи у виборах. Переворот відбувся безкровно і життя в тій малій державі проходить нормально. Французькі керівні кола в Парижі дуже невдоволені, бо ось впродовж 14-ох місяців вже в шостій колишній французькій колонії відбувся переворот. Цей останній тим дивніший, що ще місяць тому ґабонська „збройна сила", яка нараховує всього 400 вишколених і озброєних французами вояків деклярувала льояльність президентові Мба. Список нового уряду охоплює — крім Жана Гілера Обама — чотирьох лейтенантів у проводі з лейтенантом Даніелем Мбене, лідером ворохобників. Ґабон втішається розмірним добробутом завдяки своїм природним багатствам. Між тамошніми чужинцями є 150 американців, включно з членами амбасади, Корпусу Миру і місіонарями. Найдостойнішим громадянином Ґабону є старенький д-р Альберт Швайцер, лавреат Нобеля, філософ, філянтроп, лікар і музика, який за 100 миль від столиці країни заснував був колонію - шпиталь для прокажених і там живе.

Шість лавреатів Нобеля звернулись до Хрущова в справі антисемітизму в СССР

Лондон. — 91-літній англійський філософ - пацифіст Бертранд Рассел і 5 інших лавреатів Нобеля, між ними д-р Альберт Швайцер, проф. Лайнус Павлінґ, Франсуа Моріяк і ін., як теж шість видатних різнонаціональних діячів лівого й ліберального напрямку, між ними лідер американських соціялістів Норман Томас, звернулись листом до Хрущова, щоб він припинив антисемітські практики в Совєтському Союзі. Автори того листа вказували головно на закриття багатьох совєтських синагог, на засуджування на в'язничні кари за випікання маци та на особливо високий відсоток жидів, засуджуваних на високі в'язничні кари, а то й смерть за „економічні злочини". Автори листа признають, що є між ними й атеїсти, але підкреслюють, що вони є прихильниками повної і дійсної свободи віровизнання і права всіх до виконування свого релігійного культу. Цей лист був висланий Хрущову ще 2 грудня мин. року, але щойно тепер появився в англійській пресі. Очевидно, що в совєтській пресі не було про нього ні слова.

Німецький історик з'ясовує на суді причини переслідуванняя жидів за Гітлера

Франкфурт. — Д-р Гельмут Кравзнік, професор новітньої історії в університеті в Мюнхені, виступив як свідок прокуратури на процесі проти 22-ох членів адміністрації німецького кацету в Освєнцімі, з'ясовуючи суть і ґенезу жидівських переслідувань у „Третьому Райху". Кравзнік твердив, що гітлерський антисемітизм був послідовним наслідком попереднього антисемітизму як також виховування німців у дусі вищости німецької раси й німецького народу над жидами і всіма слов'янами. Кравзнік пригадав концепцію виселення всіх німецьких жидів на Мадаґаскар і там тримання їх в ролі „закладників", щоб діставати гроші від американських жидів (за звільнювання окремих осіб і родин). Однак, казав той німецький історик, радикальніша група гітлерських антисемітів переперла рішення, щоб фізично винищити всіх жидів. — Одночасно з процесом у Франкфурті відбувається судовий процес в Брунсвіку в Західній Німеччині проти винуватців винищення 5.200 жидів у Пінську. Знову ж у Лімбурґу мають судити д-ра Ганса Гефельмана за плянове вбивання умово недорозвинених і хворих. Два інші лікарі, що їх мали судити за те саме, відібрали собі життя у в'язниці, а третій утік.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон в пресовому інтерв'ю заявив, що ЗДА повинні скликати конференцію на вершинах всіх західніх союзників, щоб із ними обговорити справу торгівлі з комуністичними державами. Ніксон сказав, що президент Джансон повинен виявити ініціятиву в цій справі, бо не добре те, що ЗДА мають інший погляд на торгівлю з комуністами, як наші союзники в Европі.

● **Пані Джансон** прийняла в Білому Домі дві родини закордонних туристів та гостила їх часм, щоб допомогти Американській Туристичній Аґенції збільшити число закордонних туристів. На гостині в пані Джансон були: подружя Фавсто Вальде Авеано з Ліми в Перу та пані Йоганна Бошаворс із Амстердаму. Ці особи були вперше в Америці, пані Джансон показала їм цілий Білий Дім. Чужі туристи хвалили гостинність пані Джансон.

● **Податковий комісар ЗДА** Мортімер М. Кеплін заявив, що платники податків у ЗДА дуже чесно виконують свої обов'язки при плаченні федерального податку в порівнянні з іншими державами, але все ж таки минулого року уряд стягнув на дол. 5 більйонів менше податків, ніж повинен би був зібрати. Комісар Кеплін перестерігав усіх тих, які платять податки, щоб чесно виконували свій громадянський обов'язок, бо автоматизація праці при контролі податкових заяв влегшує рахунки та допомагає легко знайти того, хто хотів би обманювати.

● **В місячнику „Американська опінія"**, яку видає крайнє права організація Товариство ім Джана Бирча, появилася довша стаття професора Іллинойського університету Ревіля Олівера, в якій пишеться, що президента Кеннеді вбили комуністи, які бажали спричинити замішання в цій країні. Автор пише, що покійний президент Кеннеді був прокомуністом, а Освалд — це вихованець школи для виконування міжнародних злочинів.

У СВІТІ

● **Ґанський амбасадор** у Вашинґтоні прийшов до Державного Департаменту, щоб перепросити Америку за статтю „Ґанісн Таймсу", органу ґанського диктаторського президента Кваме Нкрумаха, який назвав атташе американської амбасади в Ґані, Емерсона Плесра, „скунксом" і „Юдою". Емерсон Плеср, мурин, підняв вгору американський прапор, що його стягнули з щогли ґанські, зорганізовані поліцією, демонстранти. Ґанський амбасадор заявив, що „годі утотожнювати уряд з пресою", хоч усім відомо, що в Ґані не існує вільної преси.

● **У Франції** перевели демонстраційний 24-годинний страйк робітники і службовики в державних школах: сторожі, механіки відповідальні за огрівання і службовики в дирекційних канцеляріях.

● **Князь Нородом Шіганук**, який побивається за те, щоб окрема міжнародна конференція заґарантувала його країні, Камбоджі в південній Азії, невтральність, одночасно договорився з китайськими комуністами, що вони збудують йому два летовища для джетових бомбовиків: на кордоні Південного В'єтнаму і Сіяму. Камбоджа віддавна є „коридором" для перемаршу комуністичних банд з Північного В'єтнаму до Південного.

● **В індійській частині Кашміру** арештовано три особи за крадіж „волоса Мохаммеда", найбільшої реліквії мусульманів з одної мошеї в Срінаґарі. В 10 днів тому злодії звернули ту реліквію і тоді схоплено того, що приніс був назад спеціяльну кришталеву скритку. Одним з винуватців був сторож святині. Крадіж тієї реліквії спричинила криваві заворушення.

● **До Москви** приїхав диктаторський прем'єр Болгарії Теодор Живков для розмов з большевицькими лідерами над „ідеологічним" спором Москви з Пейпінґом. Жівкова вітали на залізничній станції в Москві Хрущов і інші большевицькі „проміненти".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mone orders виставляти на: "Svoboda".
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Можливість нової війни

Протягом останньої половини року Південний В'єтнам поволі, але безперервно пересувається в центр міжнародної проблематики, відсуваючи в тінь Німеччину і Берлін. Хрущов зрозумів, що, переводячи односторонньо заповіджену програму „розв'язки" німецької проблеми через „мировий договір" із Східньою Німеччиною та передачу їй „суверенних прав" щодо комунікації між Заходом і Берліном, він провокував би Захід і ризикував би війною. А що тепер війни він не хоче, то й на німецько - берлінському відтинку постало затишшя. Зате у Південному В'єтнамі, користаючи безпосередньо з допомоги Північного В'єтнаму, а посередньо Китаю, комуністи посилили свої атаки. Внаслідок політичних помилок і соціяльної короткозорости братів Діємів і внаслідок політичної пустки, що витворилась після двох військових переворотів, тамошні комуністи осягнули поважні військові успіхи. В західній і, зокрема, американській пресі заговорили про те, що південнов'єтнамський режим може просто розлетітися. Виправдуючи концепцію президента де Ґоля в справі невтралізації цілого півдня Азії, в тому числі й В'єтнаму, французька преса одверто провіщає повторення історії французької війни в Індо - Китаї, себто прогру Америки і вигру комуністів.

Але американські керівні кола — як виходить із численних заяв у Вашинґтоні — здають собі справу, що 1) невтралізм був би рівнозначний з перемогою комуністів, 2) перемога комуністів у Південному В'єтнамі була б рівнозначна із втратою у користь комуністів всього півдня Азії, 3) відступ Америки з Південного В'єтнаму і залишення комуністам тієї країни та всієї південної Азії — це була б катастрофа, якої Вашинґтон ніяк не може допустити. Тому альтернативою є вислання до Південного В'єтнаму американських бойових формацій, які напевно швидко здавили б комуно - партизанський рух, або перенесення справи на форум Об'єднаних Націй з виразним оскарженням Північного В'єтнаму за порушення Женевського договору з 21-го липня 1954-го року та агресію на терені Південного В'єтнаму. Хоч ні одна частина В'єтнаму не належить до Об'єднаних Націй, ЗДА могли б на форумі тієї установи — або й поза нею — недвозначно перестерегти уряд комуністичного Північного В'єтнаму, що коли він продовжуватиме підтримувати „визвольну боротьбу" в Південному В'єтнамі, то війна буде перенесена на його терен. В одному й другому випадку — американської інтервенції в Південному В'єтнамі чи перекинення південнов'єтнамських військ до Північного В'єтнаму — не виключена інтервенція збоку комуністичного Китаю. В такому випадку розпалилася б війна на зразок Корейської, з тією різницею, що тепер Джансон, мабуть, не повторив би помилки Трумана і не зупинився б на якійсь новій річці Ялу, а вжив би усієї збройної сили Америки, включно з атомовою, щоб знищити комуно - китайські промислові центри і військові бази.

Стюарт Алсоп, обмірковуючи ці можливості в „Сатардей Івнінґ Пості" з дати 22-го лютого цього року, приходить до висновку, що — сяк чи так — президент Джансон мусить негайно прийняти рішення, яке буде, мабуть, найважливішим у його житті і вагітним у наслідках для історії Америки та історії цілого світу. Ось так доля покепкувала із розрахунків, що у цьому виборчому році гаслом Линдона Джансона буде „мир і добробут". Як на нинішній стан справ, не виключено, що вліті-восени цього року може бути війна — з участю З'єднаних Держав. Ясно, що тоді відійдуть в тінь усі ті внутрішні проблеми, в яких Президент найкраще зорієнтований і увага всього громадянства буде звернена на події в Південній Азії.

Ревеляції й історична правда

Надруковані в московській „Правді" з 7-го лютого цього року ревеляції „старого большевика" й колишнього учасника XVII з'їзду Всесоюзної Комуністичної Партії (большевиків), що відбувався в 1934 році, про розмір ведених Сталіним у 1935-37 роках чисток в компартійному апараті ніякою сенсацією не були і тому не викликали ширшого відгомону в західній пресі. Про сталінські масакри тих років написано й опубліковано на Заході вже цілі томи, і новим у ревеляціях Л. Шаумяна було хіба те, що він з офіційної трибуни подав уперше інформації про кількість знищених Сталіним учасників XVII з'їзду ВКП(б) й обраного на ньому Центрального Комітету компартії. Згідно з даними Шаумяна, з 1 966 делеґатів того з'їзду знищено 1 108, а з 139 членів і кандидатів у члени ЦК фізично зліквідовано 98, значить 70% усього складу ЦК.

Подані ці ревеляції Шаумяна на тлі його ж ідилічно виведених спогадів про XVII з'їзд ВКП(б), який був, мовляв, переломовим в історії „соціялістичного будівництва", бож тоді комуністичний режим добився „величезних успіхів" у перебудові відсталої країни в „передову індустріяльно - колгоспну державу" і в здійсненні „завдання остаточної ліквідації капіталістичних елементів та повного усунення причин, що породжують експлуатацію людини людиною". В результаті цих успіхів у послідовному „здійснюванні ленінської генеральної лінії" комуністична партія користувалася тоді — за словами Шаумяна — в очах широких мас „совєтського народу" і в опінії комуністичних партій капіталістичного світу виключно високим авторитетом. Шаумян з розчуленням згадує про виступи Нікіти Хрущова, Постишева, Косіора, Чубаря, Косарева, Єнукідзе та інших, які, мовляв, перенесли на своїх плечах увесь тягар вирішальної боротьби та репрезентували в з'їздовій залі ,все краще, що було не тільки в партії, але й в усій країні".

Опубліковано статтю Шаумяна в „Правді", без сумніву, на безпосереднє доручення хрущовського режиму. На це вказує поставлення Нікіти Хрущова на першому місці між „найкращими" із тодішньої большевицької ґвардії, що були потім безоглядно винищені Сталіним, як і проведена в статті Шаумяна тенденція започатковувати всі акти „порушення соціялістичної законности" виключно від Сталіна, і то в періоді після XVII з'їзду, значить від 1935 року, чи точніше від часу вбивства Кірова. Усе це з метою переконати населення СССР і ввесь світ, що Хрущов не був співучасником злочинів Сталіна, що він був навіть між тими, які хотіли усунути Сталіна і запобігти зосереджуванню всієї влади в його руках.

Проте, всі ці намагання вибілити комуністичний режим від участи й відповідальности за злочини Сталіна такі ж даремні, як спроби вибілити Хрущова від заподіяних ним на доручення Сталіна кривавих масакр на Україні в 1937 - 1938 роках, які були не менше ґрунтовні, як чистки Сталіна в 1935-37 роках. І ще треба пригадати, що криваві масакри й чистки були здійснювані комуністичним режимом ще до „переломового" XVII з'їзду ВКП(б) в 1934-му році. Зорганізований цим режимом великий голод і криваві чистки в Україні 1944-го року, що їх здійснював ставлений тепер між „найкращих" на доручення самого ж таки Сталіна Павло Постишев, відбулися ще перед XVII з'їздом, а не після нього. „Успіхи", що лягли в основу розхвалюваних на XVII з'їзді „перемог соціялістичного будівництва", були побудовані на безоглядному терорі, експлуатації і нужді поневолених Москвою народів. Така історична правда, і її не змінити ніколи й нікому.

НАЦІЯ ІМІҐРАНТІВ

В Конґресі знов чекає на схвалення новий іміґраційний законопроєкт, який хоче скасувати давню систему квот та збільшити число іміґрантів, які могли б щороку прибувати до цієї країни.

З цього приводу не від речі буде пригадати думки покійного президента Кеннеді, які він висловив 6 років тому, ще як сенатор, коли в окремій брошурі „Нація іміґрантів" пропонував злібералізувати тодішній іміґраційний закон.

Автор брошури стверджував, що від часу, коли перші іміґранти прибули до берегів Нового Світу, на терені сучасних ЗДА коло 40,000,000 осіб іміґрували до цієї країни. Це була найбільша іміґрація народностей в історії всього світу. 40 мільйонів людей, — це упівтретя разів більше осіб, ніж тепер живе у 18-ох американських стейтах (Арізона, Айдаго, Кензас, Мейн, Монтана, Невада, Ню Гемпшир, Ню Мексіко, Норт Дакота, Ореґон, Ровд Айленд, Савт Дакота, Юта, Вермонт, і Вайомінґ). 40 мільйонів людей — це цілі великі европейські країни — Еспанія, Італія, Англія.

Коротко сказавши, кожний американець, який колинебудь жив, за вимком малої групи індіян, це або сам іміґрант, або нащадок іміґрантів. Тільки нащадок індіян із племени Чірокі Вілл Роджерс може похвалитися, що його предки виходили до порту вітати корабель із першими іміґрантами — паломниками „Мейфлавер".

Сенатор Джан Ф. Кеннеді стверджував у 1958-му році, що більше як 175,000,000 людей прибуло до цієї країни впродовж більше як 300 років. Ці особи створили націю іміґрантів, яка має своїх предків в різних країнах світу. І тому то покійний президент Ф. Д. Рузвелт сказав дійсну правду, коли вітав конвенцію Дочок Американської Революції словами: „Товаришки іміґрантки!"

Кожний соціяльний рух залишає свій вплив на громадянство. І тому то американське громадянство є в кожному секторі інше від інших націй. Впливи різнонаціональних іміґрантів видко в кожному аспекті національного американського життя, в релігії, політиці, мистецтві, бізнесі, вихованні і навіть в атлетиці та дозвіллі.

Іміґрацію до ЗДА можна порівняти до хвиль на широкому океані, що вдаряють до берегів континенту. Першою хвилею були пуритани й паломники з 1607 і 1620 років, в більшості англійського походження. Вони шукали тут більшої релігійної волі та кращої економічної нагоди. Ця перша хвиля не знала ворожости старих чи давніше прибулих до нових.

Але коло 1820 року надійшла сюди нова хвиля іміґрантів — ірляндського походження, і впродовж одного віку, від 1820 до 1920 р. прибули до цієї країни аж 4,250,-000 ірляндців. Вони осіли в північних районах країни і вже викликали до себе ворожу поставу тих, що вже тут жили і звалися „американцями". Тоді то на формулярах на зголошення до праці були вже надруковані завваги: „Ірляндці навіть не зголошуйтеся!".

В половині 19-го віку почала масово прибувати сюди німецька іміґрація, коли ірляндці в більшості вже були „давніми" іміґрантами. Німці — це зразкові фармери і ремісники.

При кінці 19-го віку вперше сюди почали прибувати в більшій скількості іміґранти з південної і східньої Европи: італійці, поляки, українці, які також зустріли в новому світі деяке легковажне відношення збоку тих, що вже були „старими іміґрантами": англійців, ірляндців та німців. В 1930-му році в Ню Йорку при переписі населення знайдено більше осіб італійського походження, як в Римі. Деякі менші міста мали італійську або польську більшість.

Перші англійські іміґранти мусіли знайти спосіб співжиття з тубільцями — індіянами, ірляндці мусіли достосовуватися до індіян й англійців, німці до всіх попередніх груп, а пізніші хвилі іміґрантів — до всіх тих, яких застали вже на цій землі. Це добре ще пам'ятають найстарші іміґранти, так звані переміщені особи з німецьких таборів, або мадярські втікачі, які прибули сюди після невдалого повстання в Будапешті в 1956-му році.

Треба підкреслити, що до 1882-го року не було жадного закону, який обмежував би іміґрацію до ЗДА. Аж в 1882 Конґрес схвалив закон, який не допускав до цієї країни небажаних осіб: люнатиків, ідіотів, злочинців та тих, які могли б стати публічним тягаром. В 1891-му році ухвалено деякі вимоги щодо здоров'я нових іміґрантів та виключено від приїзду многоженців.

На початку 20-го століття щораз голосніші були голоси про обмеження іміґрації. Ці настрої ще більше зросли під час першої світової війни, коли скріпився давніший ізоляціонізм. І так у 1921-му році Конґрес ЗДА ухвалив перший більший іміґраційний закон цієї країни, який започаткував нову добу в історії цієї країни.

Новий закон обмежував іміґрацію з окремих країн, для яких визначено окремі квоти, пропорційно до тих чисел, які виказав був останній перепис населення з 1920-го року. Новий закон зменшив значно іміґрацію зі східньої і західньої Европи коштом скандинавців, німців та англійців й ірляндців.

Квоти для цих народів були високі, а квоти для італійців, греків, українців — були замалі. Численні проєктодавці пропонували й пропонують скасувати систему квот і визначити число іміґрантів, які кожного року могли б прибувати до цієї країни.

Новий законопроєкт вніс був свого часу і сенатор із Массачусетс Джан Ф. Кеннеді, який кінчав свою статтю „Нація іміґрантів" такими словами:

„Іміґраційна політика повинна бути великодушна; вона має бути справедлива і пливка. Коли вона буде такою, ми зможемо стояти перед світом із чистими руками й спокійним сумлінням".

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

УМОВИ І НАСЛІДКИ

10-го лютого цього року в Москві розпочався пленум ЦК КПСС з найголовнішим питанням порядку денного про інтенсифікацію сільського господарства. Після головних доповідей міністра сільського господарства СССР І. Воловченка та голови всесоюзного об'єднання „Союзсільгосптехніка" А. Єжевського виступали також міністер сільського господарства України М. Співак, заступник міністра з Білоруси С. Скоропанов, Л. Максимов — від Російської СФСР, Б. Дворецький — від Казахстану, як також голова комітету для зрошування й наводнювання землі Є. Алексєєвський. Що ж цікавого було у виступах цих людей з найвищого щабля керівництва сільським господарством совєтської держави?

Як і за Сталіна, доповідь кожного складалася з чотирьох частин: славословія на адресу партії й Хрущова; „надзвичайних успіхів у ділянці, про яку мова в доповіді; недоліків та пляну на майбутнє і — знову таки славословія на адресу партії й Хрущова. І все ж, читаючи все те уважно, можна дещо зрозуміти, в якій ситуації знаходиться комуністичне господарство на 46-му році існування совєтського режиму. Ось деякі уступи з доповідей, які кидають правдиве світло на невідрадний стан сільського господарства в СССР.

Є. Алексєєвський у своїй доповіді на тему „Зрошені землі — народне багатство" стверджує: „Ми користуємось застарілою технікою зрошування землі . . . Не маємо добрих машин для очищування каналів від намулу і заростей . . . Замовлення на запасові частини до машин для зрошування землі використовуються лише на 25-30%. Понад 200 000 гектарів землі не поливалось ніби через те, що було достатньо опадів, які не перевищують 300-400 міліметрів. Характерно, що в ЗДА вважають економічно виправданим застосовувати зрошування навіть у районах з опадами 700-800 міліметрів. Основною хибою будованих систем зрошування і тепер є те, що вони розраховані, як правило, на ручне поливання. Вживані скрізь примітивні способи поливання переносять нас на сотки років назад".

Про те, як справи стоять із продукцією молока, найясніше сказав Л. Максімов, перший заступник голови Ради Міністрів РСФСР: „Ми повинні сказати, що за останні роки послаблено увагу щодо росту молочної продуктивности корів, внаслідок чого надої молока значно зменшились. Через недостачу кормів колгоспи й радгоспи „вибракували" (порізали — прим. ред.) більшу, як звичайно, частину худоби".

Загрозливий стан у вирощуванні цукрових буряків ствердив Б. Дворецький з Казахстану: „До цього часу нема комплекту машин для обробітку й збирання цукрових буряків на поливних землях. На виробництво ставляться конструктивно „недороблені" машини.

Але з усіх доповідей наймаркантнішою була доповідь міністра сільського господарства України — Співака. У той час, коли міністер Білоруси у своїй промові згадав двічі „ініціятиву„ і „справедливість" Хрущова, і навіть закінчив доповідь без отого ,дозвольте запевнити вас, дорогий Нікіто Сергійовичу" або „обіцяємо вам особисто догнати й перегнати", Співак пересипав усю свою промову рабськими славословіями на зразок: „Повністю виправдала себе нова система, створена свого часу за ініціятивою Хрущова"; „Нікіта Серґеєвіч дав дуже багато цінних пропозицій . . ."; „Виконуючи рішення партії і тов. Хрущова"; „За порадою Н. С. Хрущова . . .", а на закінчення, як і годиться в час „відлиги" і „боротьби проти культу особи", або чистосердечні прохання до Нікіти Сергійовича повірити, що „всі трудівники сільського господарства України не пожаліють своїх сил та енергії" і т. д. і т. д.

Щождо стану сільського господарства в Україні, то Співак сказав мало, але разом з тим чи не найбільше: „Умови 1963-го року на Україні були досить несприятливі, що створило відповідні трудноші. Тепер вся увага скерована на ліквідацію останніх наслідків років посухи в Україні".

Які ж це „несприятливі" умови? Які „відповідні" труднощі переживає Україна?

Голод внаслідок комуністичного господарювання на найбагатшій у світі землі. І за всіма відомостями, що доходять сюди із-за залізної заслони, треба сподіватися голоду українського населення, особливо навесні цього року. Оце й будуть ті „останні наслідки", що їх сподівається „зліквідувати" Співак. Наслідки не посухи, а цілої системи московсько - комуністичного колоніялізму в Україні.

Іван Овечко

Південноамериканські держави невдоволені з політики Джансона

Вашингтон. — Латино-американські дипломати відчувають, що президент Джансон виявив досі мале зацікавлення країнами Латинської Америки в порівнянні з тим ентузіязмом, з яким цією проблемою займався покійний президент Кеннеді. Ці дипломати признають, що досі було мало часу на те, щоб президент Джансон міг зайняти ясне становище до всіх важливих справ, але вони одначе стверджують, що ЗДА і надалі будуть байдужі до країн цієї півкулі, а тоді може прийти до того, що ця країна втратить провідне становище в Західній Півкулі, яке вона тепер займає. Місце Америки займуть не комуністи, тільки вільні европейські країни з Францією де Ґоля на чолі. Німецький канцлер Людвиг Ергард і президент де Ґоль вже в цій справі і вирішили скоординувати свою економічну допомогу латино - американським державам. Цей крок Франції й Німеччини радо вітають представники американських держав, які є розчаровані із становища ЗДА і які є підзорливі до економічної допомоги комуністичних держав. Латинські держави невдоволені з того, як ЗДА вирішували справу Куби й Панами.

Німецько-польський спір за кордони

Мюнхен. — Від 1945-го року частину території Східньої Німеччини передано рішенням конференції трьох великодержав у Ялті під польську адміністрацію. Німецьку людність, що жила в цих областях, виселено на захід від лінії рік Одри і Нісси. На території, приділені Польщі, переселено польську людність із сходу, зокрема поляків з українських і білоруських територій, що стали провінціями Москви.

В історії світу було немало випадків такого примусового переселювання народів. Найбільш відоме в історії переселення сталося з жидами: їх примусово виселено із рідної землі у Вавилон, де воно пробули 70 років у неволі. „На ріках вавилонських, тамо сідахом і плакахом", — як написано в Біблії. 446-го року перед народженням Христа цар Кир перський, що панував у Вавилоні, випустив жидів на волю, дозволивши їм вернутися в рідний край. Коли б цього не сталося, то сумнівно, чи вдержалися б жиди як нація в чужому морі.

Відомий німецький історик Едвард Маєр у книзі „Початок жидівства" дає докази на те, що власне цей поворот жидів із Вавилону в рідний край і реформи суспільного життя в Юдеї, здійснені пророком Неемією, дали основу для жидівства, що пізніше, в розсіянні, зберегли свою індивідуальність аж до наших днів.

Примусове переселювання („вивод") провадили московські князі й царі. Так зроблено із людністю вільної республіки Великого Новгороду над Волховом: її „визено" в давні землі Московщини, а на місце непокірних новгородців прислано людність, що звикла до московського кнута.

Коли в Ялті вирішено вислати німців на захід від лінії Одри і Нісси, то автори цього рішення хотіли мати на будучність „чистий стіл" для мирових переговорів. Очевидно, ні Рузвелт, ні Черчилл, а тим менше Сталін, не думали, що в майбутності доведеться вести дискусію з німцями за території, з яких німецька людність мала бути виселена.

Однак, німецька преса в Західній Німеччині часто згадує лінію Одри - Нісси, як тимчасову, і вважає, що мусить прийти до мирного залагодження цієї справи. Мовляв, поляки у власному інтересі дозволять виселеним німцям вернутися на схід від Одри-Нісси, абож самі покинуть ті території і вернуться далі на схід, звідки вони прийшли після 1945-го року.

Журнал „Монат" в Берліні, провів на цю тему дискусію, в якій взяли участь визначні німецькі політики й науковці. В цій дискусії визначилися два напрями: одні твердять, що німці повинні „вперто боротися за кожний квадратовий метр своєї землі" (соціялдемократ Ерлер, посол до німецького парляменту), інші, наприклад, фон дер Ґабленц, судетський німець, пише, що німці мусять зректися претенсій на втрачені на сході землі.

„Ми, — пише Ґабленц, — через ці претенсії утруднюємо послаблення совєтського бльоку, примушуючи поляків і чехів спиратися на старшого брата (Москву — П. А.), замість використати їх вплив для злагіднення міжнародного напруження".

Проф. Ґабленц уважає, що без такого відпруження чехи й поляки будуть противитися об'єднанню Німеччини, бо їм миліше мати сусідство з комуністичною східньою зоною Німеччини, ніж з об'єднаною Німеччиною, що ставила б собі завдання вернути втрачені на сході території.

Слід згадати, що уряд Західньої Німеччини офіційно заявив, що не претендує на судетські території Чехії, з яких виселено німців, бо то провінції колишньої Австрії. Але провінції Прусії, що належать тепер до Польщі, уряд в Бонні уважає за частину Німеччини. В цих областях живе коло 8 000 000 поляків.

В Бонні міркують, що Польща могла б „посунутися" на схід, до своїх кордонів з 1939-го року, і таким способом була б розв'язана проблема. До речі, автори цих проєктів ніколи не згадують про білоруські й українські землі. Вони звуть ці території — „Східньою Польщею".

П. А.

Алла Коссовська

ГІРСЬКИЙ ВОВК

(Повість)

(10)

Тай, яка сподівалась побачити жагучу „лезґінку" і кольоритний національний одяг, була розчарована. Борис підійшов до неї ззаду і взяв за лікоть:

— Подивись, Наталочко, ото моя Заліко.

Дівчина з першого ряду танцюючих, почувши своє ім'я, звела довгі вії і глянула на Тай цікавими, сірими очима.

— Алеж вона вже доросла! Невже їй лише п'ятнадцять років? — здивувалась Тай.

— Тут жінки рано визрівають, але, на жаль, рано і в'януть, — відказав Борис.

— Так, вона безперечно найкраща з усіх, але я воліла б для тебе европейську жінку. Чи ти дуже любиш її?

— Люблю? Ні, я думаю, що не дуже. Певна доза ніжности, як до дитини, її свіжість і незайманість плюс моя самотність — оце все, що мене схиляє до одруження. Але її мати, напевно, захоче продати Заліко, а мені совість не дозволяє купувати її, як телицю. Чорт знає, чим усе це скінчиться, але буду сватати. Ви з Андрійком будете моїми сватами, добре?

Тай погодилася, і вони відійшли до старших осетинів, що, сидячи по-турецьки на землі, трапезували за розстеленими ряднами.

Сиділи самі чоловіки. За їхніми спинами стояли жінки, подаючи їм страви. Навколо гасали з криком підлітки, як горобці, кидаючись на шматки баранини, чурека або курки, що їх час від часу кидали їм старші. Тай, Андрій і Борис зайняли призначені їм почесні місця біля найповажніших осетинів. Тай була єдина жінка, якій, як братовій доктора, дозволено було тут сидіти. Її оголені руки і шия викликали подив, і її поважні сусіди з дитячою цікавістю розглядали її, ніби ненароком доторкуючись до її легкої помаранчевої сукні. Це бавило Тай.

— Скажіть, будь ласка, — звернулась вона до свого сусіда, поставного, чорнявого вчителя Аліхана з сусіднього авула, — чому це у вас жінка в такій неповазі? Чому, коли ви їсте, вона мусить стояти позаду? Пора вже зректися цієї дикунської традиції!

Красунь Аліхан підкрутив вуса. Він закінчив реальну школу у Владикавказі і говорив по-російськи вільно, з легким акцентом:

— Це — адат*, товаришко. Але цей адат також велить мені, коли зустрічаю я на дорозі жінку, встати з коня і, з пошани до неї, провести його за повід. Хто б ця жінка не була, товаришко!

У цей час два осетини, Вано і Васо, обидва колишні старшини „дикої дивізії", посідали один проти одного і заходились імпровізувати пісню. Вано співав про те, яка то у Васо гарна сакля і хазяйновита жінка, який у нього добрий кінь і який з нього добрий господар. Те саме співав Васо про Вано, і його жінку, і його саклю, і його коня. І одноманітний їх спів, подібний до завивання вітру в горах, наганяв глибокий сум.

„Як добре, що навколо стільки сонця і квітів, — подумала Тай, — а то від такого співу і самій захотілося б завити вовком" . . .

Вона встала і, сказавши „бужник", пішла до дівчат.

„Вони танцюють, як манекени, — з досадою подумала, дивлячись на Заліко, що рухалася, немов лялька, спустивши вниз свої довгі вії. — Де ж та славна лезґінка?"

„Тілі-тілі" . . . — скрипіла гармоніка.

Нараз натовп роздався і, відкинувши ногою відро з молоком, яке нещасливо опинилося у нього на дорозі, всередину до танцюючих влетів Борис і почав вибивати несамовитого гопака. Дівчата знерухоміли і з розтуленими устами втупилися в струнку, плечисту постать у черкесці й кубанці.

— Бийте в долоні! — гукнув Борис по-осетинськи, і дівчата слухняно заплескали.

Тай була в захваті. Андрій підійшов до неї і шепнув:

— Ану, підтримай, покажи, як наші танцюють!

В цю хвилину Борис, минаючи Тай навприсядки, простяг до неї руки, і вона, взявшись руками в боки, з задиркуватим почуттям, вибігла на середину кола, гордо закинула голову і легко задріботіла черевичками, манячи за собою очима і усмішкою „парубка".

„Ех, і славний же наш гопак!" — з почуттям задоволення ствердив про себе Андрій, дивлячись на танок, який ставав чимраз палкішим і врешті перейшов у якусь несамовиту метелицю.

Давно вже замовкла нудна гармонь, і тільки дівчата плескали в долоні та щось весело по-свому вигукували.

Задихана, зарожевіла, вискочила з кола Тай, а за нею і Борис.

— Ну й ну! Оце танок! Не те, що вони — ходять взад і вперед, як хворі, — говорив Андрій, витираючи спітніле чоло жінки своєю хусткою.

— Чудесно, Наталочко! — вигукнув Борис, хапаючи її в обійми.

— А ти, симулянте, кажеш „хворе серце", а сам, дивись, як гопака вибиваєш! — жартівливо відбивалась від нього Тай.

* Адат — звичаєвий закон.

КАТЕРИНА

Дівчино! Студентко білокоса!
Білосніжна радосте моя.
Хлопці чують,
Хлопці голос носять,
Хлопці мають душу солов'я.

Все частіше згадуються
взимку
Солов'їно-яблуневі дні.
Думати про тебе, Катеринко,
Солодко і радісно мені.

От стоїш ти в голубому платті,
Ніжносте моя і доброта.
Тільки доля —
не казавши Каті,
Інші нам судилися літа.

Зоряниць у небі —
не злічити;
Я не знаю, чи свою знайду.
А твої конспекти недочитані
Вітер перелистує в саду.

І твої замрії срібночолі,
Як черешні сплють на гіллі.
Радощі і смуток твій, і болі
Слухав я на сонячній землі.

Слухав я твій голос, Катерино,
Від смерек —
до збурених морів.
Слухав твою долю, Україно,
В пісні наших мудрих матерів.

І про них я словом озовуся:
Як у пісні, на краю села —
Катерина, Катя чи Катруся —
Золота слов'яночка жила.

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

Моринці—Шевченкове
1964 р.

У 70-річчя Українського Народного Союзу

Василь Витвицький

ПАВЛО ПЕЧЕНІГА-УГЛИЦЬКИЙ І ЙОГО ОПЕРА



Павло Печеніга-Углицький

У колі українських композиторів і чільних музичних діячів, що прибули до Америки після першої світової війни, Павло Печеніга - Углицький займав трохи відокремлене місце. Харків'янин родом, а в музиці вихованок петербурзької консерваторії, він не був у таких близьких взаєминах з тутешньою українською громадою, як інші його сучасники: Олександер Кошиць, Михайло Гайворонський, чи Роман Придаткевич. Також рід і характер його творів: струнні квартети, симфонічна поема, опера, не давали підстав для їхньої популяризації серед широких кол. У висліді була деяка байдужість з боку цих кол і до самого композитора і до його творів. Останнім часом помічаємо, що твори Печеніги-Углицького помалу, але щораз більше оживають з німих нотних значків. Після хорових творів та симфонічної поеми „Україна" прийшла черга і на його оперу „Відьма".

Біографічні дані неоднаразово допомагають вияснити деякі питання про творчість даного мистця, але буває й навпаки, коли розгляд творчости допомагає накреслити його характеристику як людини й громадянина. Саме так і є в нашому випадку. Для Печеніги - Углицького напевно важко було всеціло достосовуватись до звичаїв і норм нашої громади, з її майже виключно з Галичини перевезеними добрими й недобрими рисами. Натомість, як композитор, він органічно належав до суто - національного українського напрямку, того, зразком і початком якого й була творчість Миколи Лисенка. Вже сама тематика творів зачерпнена з поем Шевченка („Гайдамаки", „Бють пороги"), а у випадку опери „Відьма" з минулого України за повістю Євгена Гребінки — один з доказів цього. Цих доказів є більше.

Лібретто опери пера Степана Чарнецького цікаво написане. Композиторові воно дає багато тем і сцен, придатних для музичної ілюстрації й характеристики. Як неодин оперовий текст, так і лібретто Чарнецького має свої недотягнення. Тут теж бачимо такі сцени і такий розвиток дії, що навіть дуже довірливому глядачеві видаються не зовсім логічними. Про гострий конфлікт, що є засновком драми, слухач довідується зараз таки після відкриття завіси, ще заки він вспів розглянутися в обставинах та дієвих особах.

„Відьма" Печеніги - Углицького, хоч і була написана в роках 1936-1940, тобто в добі шукань за новими шляхами оперового мистецтва, втримана в стилі традиційної опери великих розмірів, з численними виконавцями - солістами, хорами й балетними групами. Її мелодичний матеріял це властиво черговий доказ національних тенденцій композитора. Він великою мірою зачерпнений з українських народних пісень. Чуємо тут і жартівливі й танцювальні пісні („Од Києва до Лубен", „Ой, на горі метелиця"), чумацькі („У Києві на риночку") та інші. Вийняткове значення в опері має історична пісня „Гей, не дивуйтесь". Цікаво, що ця пісня була одною з найбільше улюблених пісень Миколи Лисенка і нею він користувався у цілому ряді своїх творів. В опері Печеніги - Углицького вона сповняє завдання основи конструкції, сказати б, хребетного стовпа цілого твору. Опера так і зачинається першим мотивом цієї пісні; далі вона появляється у багатьох частинах у різних виглядах: раз повністю (хор у другій дії), та найчастіше уривками, нераз навіть самим своїм характеристичним ритмом. Її чуємо й там, де могли б її найменше сподіватися: у гопаку. На зразок Вагнерівської техніки провідних мотивів, вона появляється в оркестрі на згадку про Січ, про запорожців, вона звучить грізно під час суду над дівчиною Дзвінкою, що посміла зломити старовинний закон Січі. Уживання провідних мотивів, зв'язаних з дійовими особами, є взагалі прикметне для побудови опери „Відьма". Наприклад, зловіщий мотив сина знахорки, той мотив, з яким слухач познайомлюється зараз на початку першої дії, з'являється згодом в оркестрі при самій тільки появі Каїна на сцені.

Мелодика сольових партій не пов'язана так органічно з народним мелосом, як цього можна було б сподіватися. Одна з головних дієвих осіб, Олекса, якого пирятинський полковник так і називає „хлопом", співає радше по „панському" і навіть під акомпаніямент бандури уживає чужої народній пісні хроматики. З гуртових сцен відзначається хор дівчат („Пливе човен"), в якому композитор користується рисами типовими для українського народного багатоголосся. Чоловічі хори виступають передусім з народними піснями, про які була мова вгорі, але не цураються й популярного романсу „Козак від'їжджає, дівчинонька плаче".

Окремо варта ще спинитися над двома складниками опери, чи не найбільш прикметними для Печеніги - Углицького. Перший — це гармоніка. Вона цікава і не шаблонна. Це теж чи не найбільш поступовий складник опери. Навіть до відомих і популярних мелодій композитор уміє щораз наново добувати нових гармонічних барв. Коли полковникова дочка Марина співає про „глухий день" і „тишу пусту", то оркестра передає цей настрій при допомозі незвичайного зіставлення двох далеких акордів (ф-дур і г-дур), які чергуються вперто один з одним. Загально кажучи, гармонічна інвенція нашого композитора сильніша, ніж мелодична.

Дуге, на що хочемо звернути увагу, це його легкість в орудуванні оркестрою. Його властиве поле, то оркестра як засіб вислову музики не абсолютної, а програмово - ілюстраційної. Маючи під рукою оркестру і балетний театр, Печеніга - Углицький міг бути першорядним балетним композитором. Це виразно видно по опері „Відьма", яку він аж перетяжив не тільки різного роду танцями, але й такими чисто інструментальними картинами, як ілюстрація дощу, бій під Пирятином, тощо.

У заслугу композиторові можна вписати те, що він не дбає за співацькі пописи й вокальні штукарства. Історично беручи, опера Печеніги - Углицького це одна зі спроб перейти зачароване коло, накреслене з нашої й не нашої вини довкола „Наталки Полтавки" і „Запорожця за Дунаєм".

До свого завдання композитор підходив дуже вимогливо старанно. У свою оперу він вклав величезну працю, що заслуговує нашої повної пошани.

ЗМІСТ ОПЕРИ „ВІДЬМА"

Оперу почато в липні 1936 року — закінчено в листопаді 1940-го, в ЗДА. Січ — Запорізька Січ була постійною твердинею козаків на острові Хортиця, над Дніпром. Козаки являли собою військову силу Козацької Державн протягом XVII і початку XVIII століть. Пирятин — місто в Україні, на Полтавщині.

АКТ I

Час — XVII століття.

Місце дії — осідок пирятинського полковника.

Війна між українцями й татарами. На початку опери полковник приймає гостей, серед них запорозького старшину Микиту, з його загоном козаків, як і Олексу, бурсака.

Каїн, писар полковника, закоханий у його дочці, яка в свою чергу кохає Олексу. Каїн, вирішивши силою одружитися з Мариною, готує при допомозі татар змову проти полковника.

Входить татарка - відьма, що розшукує своїх дітей, захоплених козаками під час наскоку на татарське селище. Після розмови з нею, Хмара, слуга полковника, починає підозрівати, чи не Каїн є її загубленим сином і, якщо це правда, чи не є він татарином. Але полковник нехтує ці підозріння й наказує Каїнові йти на Січ, козацьку твердиню, і привести допоміжні сили для боротьби з татарами. Перед відходом Каїн, щоб улегшити собі справу, обмовляє перед полковником Олексу. Полковників слуга зустрічає Олексу і Марину на їхньому побаченні. Щоб покарати Олексу, полковник висилає його на Січ. Олекса від'їжджає з Микитою, а Марина зостається з болем у серці.

Зривається буря. — Симфонічне інтермецо.

Касіян, запорожець, що прямував на Січ, спинився біля полковникового замку, шукаючи захисту від бурі. В міжчасі Марина перебирається в козачий одяг ,щоб непомітно залишити дім і з'єднатися з Олексою. Касіян прийняв її за молодого козака, і обоє домовляються йти разом на Січ.

АКТ II

Сцена 1

Корчма Варвари, при дорозі на Січ.

Дзвінка, приймачка Варвари, послугачка в корчмі, сидить сама і мріє про коханого. Прибуває Каїн, її брат, і розкриває свою змову проти полковника. Тут він знайомиться з татарами і, уклавши з ними зрадницьку угоду, вирушає на Січ. Старшина Микита з козаками по дорозі на Січ зупиняється на відпочинок. З ними також Олекса, який приєднався до козаків; Він грає на бандурі і співає. Дзвінка пізнає в ньому свого вимріяного коханого і освідчується йому в коханні. Через Микитині ревнощі зчиняється бійка. Дзвінка ображає козаків, називаючи їх розбійниками. Вони хочуть її забити, але втручається Олекса. Тоді козаки повертаються проти нього. Дзвінка, бажаючи врятувати Олексу, розповідає їм про замір татар напасти на Пирятин. Козаки негайно вирушають на Пирятин. Олекса втікає на Січ.

Касіян і Марина прибувають до корчми на відпочинок. Марина в ролі молодого козака прибирає ім'я свого коханого — Олекси. З їхніх розмов із Варварою послугачка Дзвінка дізнається, що цей „парубок" має таке саме ім'я, як той, який щойно пішов. Відчуваючи, що тут щось не так, вона теж прямує на Січ у козацькому одязі, знаючи, що закон козаків забороняє доступ на Січ будь-якій жінці під загрозою кари смерти.

Сцена II

Палата пирятинського полковника.

Татари оточили місто і помалу замикають коло. Всі знаходять захист у палаті. Допомога, яку Каїн мав привести, ще не прибула, і полковник вирішив, що битву програно. Але коли уже всі зібралися на останню спільну молитву — залунав у далечині бойовий спів козаків. Несподівано напавши на татар ззаду, Микита розбив їх ущент і тим урятував Пирятин. Всі радіють перемозі, але полковник дивується, що ця допомога прийшла не з Січі.

Нараз він пригадує зникнення Марини, і здогадується, що вона пішла з Олексою на Січ. Побоючись, що там дівчину можуть стратити, він посилає на розшуки її Хмару, Микиту та його людей.

АКТ III

Січ.

Дійові особи: кошовий — ватажок козаків, Олекса — тепер його радний, і загін козаків. Вони розважаються жартами. Кобзар співає про турецьку неволю. Свій надмір сил козаки виладовують у шаленому танку. В цей час входить Каїн, доповідає кошовому, що в Пирятині все в порядку, і йде з ним до його намету. Танок доходить помалу до кінця і всі відпружуються. Каїна, коли вийшов він з намету кошового, пізнає Олекса і запрошує до себе. Тим часом прибувають Касіян і Марина.

Каїн, залишивши намет Олекси, пізнає в молодому козакові Марину. Марина з Олексою присягаються одне одному у вічному коханні. З ревнощів Каїн повідомляє козаків про присутність жінки. В міжчасі Олекса й Марина втікають у поле, а Дзвінка прибуває в пошуках за своїм „вимріяним коханим" і входить в намет Олекси. Козаки, знайшовши її там, арештують замість Марини.

Після суду, згідно з традиційним законом, по якому жінка, знайдена на Січі, мусить умерти, — її виводять на страту.

Каїна охопив жах, коли, замість Марини, побачив він власну сестру з відтятою головою. Побачивши полковника, Хмару й Микиту, він намагається втекти в сусідній ліс. Хмара ранить Каїна, але він все ж утікає.

Степ. Темніє.

Козаки прибігають до раненого Каїна і, побачивши татарку просять перев'язати йому рани. Щоб помститися на козаках за своїх дітей, що їх вони колись схопили, вона кладе на рану отруту, думаючи, що Каїн — козак. У смертельній агонії Каїн признається, що він татарин і його ім'я Ольбер. Відьма-татарка з жахом пізнає в ньому свого власного, давно згубленого, сина.

Нотки суму переважають у сцені похорону, коли спускається завіса.

Сцена III

Балет.

Гопак — популярний масовий український танок виявлення радости і щастя.

Аркан — з хоровим фіналом; цілий ансамбль виявляє свою радість з нагоди перемоги добра над злом у комбінації оркестри, хору і балету.

ДИРИҐЕНТ І СОЛІСТИ В КОНЦЕРТІ ОПЕРИ „ВІДЬМА"



Іван Задорожний
диригент і мистецький керівник концерту



Марта Кокольська



Лев Рейнарович

М. Робертс



Іван Гош



Ігор Зам'ятий



Едвард Камінський



Роман Осадчук



Марія Лисогір



Вадим Сулима, балетмайстер



Ганна Шерей



Оксана Войновська
яка виконує сольову партію в балеті



Марія Боднар

КОНЦЕРТОВА ФОРМА ОПЕРИ „ВІДЬМА"

Оригінальна опера Павла Печеніги - Углицького „Відьма", яка буде виконана у 70-річчя Українського Народного Союзу в цю суботу, 22-го лютого, о год. 2-ій по полудні в Карнеґі Гол в Ню Йорку, матиме форму концерту, себто виконуватиметься на сцені у концертовій формі, без декорацій і без костюмів. Це головно тому, що Карнеґі Гол є концертовою залею і не має необхідних для поставлення опери таких устаткувань, як декорації, рухома сцена і подібне. Тим самим мусять бути обмежені також рухи артистів, за вимком, очевидно, балету.

70-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ — ЦЕ 70 РОКІВ НАПОЛЕГЛИВОЇ ПРАЦІ ДЛЯ ДОБРА НАШОГО НАРОДУ. НОВИМИ ЗУСИЛЛЯМИ НА ВСІХ ДІЛЯНКАХ НАШОГО ЖИТТЯ НАЙКРАЩЕ ПОШАНУЄМО ВЕЛИКІ ДОСЯГНЕННЯ МИНУЛОГО!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
70-літній ювілей

ПРОГРАМА

СУБОТА, 22 ЛЮТОГО 1964 Р. — О 2-ій ГОД. ДНЯ
КАРНЕҐІ ГОЛ — НЮ ЙОРК

Національні гимни:
Американський гимн
Ще не вмерла Україна

Пісня Українського Народного Союзу .... **Ансамбль**
Фортеп. акомпаніямент — проф. **А. Берник**

Відкриття .... **Роман Слободян,**
Головний Касир Українського Народного Союзу

Представлення гостя-промовця .... **Йосип Лисогір,**
Головний Предсідник Українського Народного Союзу

Ювілейна промова .... **Джан А. Ґроновскі,**
Генеральний Поштмайстер З'єднаних Держав Америки

КОНЦЕРТ

Відьма
Опера в трьох актах

Музика .... Павло Печеніга-Углицький
Лібретто .... Степан Чарнецький

УЧАСНИКИ:

Відьма-татарка .... Марта Кокольська
Каїн, її син, писар полковника .... Л. Рейнарович
Дзвінка, дочка відьми, приймачка Варки .... Ганна Шерей
Полковник .... М. Робертс
Марина, його дочка .... Марія Лисогір
Олекса, бурсак .... І. Гош
Хмара, слуга полковника .... І. Зам'ятий
Варка, шинкарка .... Марія Боднар
Микита, козацький старшина .... А. Добрянський
Іван Сірко, кошовий .... М. Літепло
Касіян, запорожець .... Е. Камінський
Пан-отець .... Е. Камінський
Кобзар .... Р. Осадчук

Український хор „Думка" з Ню Йорку
Об'єднані Українські Танцюристи з Ню Йорку
Солісти: Оксана Войновська, Ніна і Вадим Сулими, Оля Дівіро
Симфонічна оркестра

Диригент .... Іван Задорожний
Асистент .... проф. А. Берник
Конферансьє .... Ігор Шуган
Автор конферансу .... Леонід Полтава
Хореограф. балетмайстер .... Вадим Сулима

У 70-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Віндсорська громада вшанувала 70-річчя УНСоюзу

В неділю 9 лютого, заходами 341 відділу УНСоюзу віндсорська громада з громадами близьких околиць Амгерстбург і Дітройту гідно звеличала 70-річчя існування й діяння УНСоюзу концертовою програмою в домі УНО, якої виконавцями були в більшості члени молодечого департаменту 175 Відділу з близького Дітройту.

Активними учасниками Ювілейної Програми були такі особи: П. Мудрий, голова 341 Відділу, П. Дуда, В. Гірняк, інж. С. Куропась, В. Дідик, Б. Зелений, М. Дмитрів, пані Іванна Ільницька, Олег Хміль, Леся Базюк, Оксана Хміль, Богдан Ярема й Христя Обушкевич.

Канадійський гимн „Боже щасти" відограв на піяно молодий Олег Хміль, а відтак П. Мудрий відкрив свято й попросив усіх повстанням із місць вшанувати тих усіх піонерів, що відійшли від нас у засвіти на заслужений вічний спочинок. Щойно після того попросив він П. Дуду, колишнього головного радного до переведення програми, який подякував за честь та попросив до короткого вступного слова Вол. Гірняка, обл. організатора УНСоюзу, що він і зробив, пояснюючи присутнім, чому по всій Америці й Канаді в місяці лютому цього року український нарід так величаво відзначає цей заслужений Ювілей.

Після цього вступного слова п-на Леся Базюк відспівала Колискову пісню, при акомпаніяменті Олега Хміля. Вірш Матвія Костишина, присвячений Ювілеєві УНСоюзу, по мистецьки рецитував М. Дмитрів, активний член Відділу й багатьох інших громадських організацій міста Віндсору. Дві народні пісні — „Реве та стогне Дніпр широкий" та „Рідна моя мати", відспівав Олег Хміль при акомпаніяменті Христі Обушкевич. Леся Базюк і Олег Хміль проспівали дуетом дві народні пісні, а відтак П. Дуда попросив до реферату гостя з Шикаго, інж. С. Куропася, головного містопредсідника УНСоюзу, представляючи його присутнім.

Реферат його тривав 30 хвилин. Не говорив він про сухі цифри, але про багатогранну довголітню працю, починаючи від несення допомоги нашому народові на рідних землях у часах його змагань за свою волю, кінчаючи виданням монументальної книги Енциклопедії Українознавства англійською мовою та побудовою пам'ятника у Вашингтоні, нашому генієві-поетові Тарасові Г. Шевченкові. Після реферату, поділився він з присутніми своїми враженнями зі своєї подорожі по Україні, за що його і нагородили довготривалими оплесками.

341 Відділ УНСоюзу у Віндсорі започаткував Союзову організаційну діяльність і по інших містах Канади, тому покликано до коротких промов і його піонерів - пляновиків в особах П. В. Дідика, колишнього довголітнього головного радного, а тепер голову Окружного Комітету Союзових відділів, що належать до осідку міста Дітройту, та Б. Зеленого. Оба вони згадали про гіркі й незавидні часи, а при тому й про славні діла невеликого числом гуртка людей, що клали сильні основи в Канаді під велику будову, що ним і являється саме тепер наш Ювілят — УНСоюз! Живучі піонери, які майже всі були присутніми, нагороджували їх довготривалими та щирими оплесками.

Національні танки по-мистецьки виконали члени 175-го Відділу: Оксана Хміль, Леся Базюк, Олег Хміль та Богдан Ярема.

Вірш Степана Мусійчука „Піонерам Українського Народного Союзу" продеклямувала відома в цій околиці рецитаторка пані Іванна Ільницька, активна членка й теперішня голова жіночої організації ТУК у Віндсорі.

Апелем ставати членами й поповнювати ряди Батька-Союзу та продовжувати добру працю давніх піонерів, закінчив Ювілейну імпрезу 70-річчя УНСоюзу П. Дуда й попросив закінчити її співом „Ще не вмерла . . .", що й зробили всі громадно, а відтак ще довго розмовляли між собою про минулі часи, з якою насолодою і завзяттям виконували наші люди громадську працю не в свою користь, а для добра всього нашого народу, що не хилився, але змагався за свободу й волю на рідних землях!

Вогік

„Зміна варти" в „Дивізійному" Відділі УНС

19 січня 1964 року в залі Українського Спортового Осередку „Тризуб" у Филядельфії відбулися річні збори 153 Відділу Українського Народного Союзу ім. Луки Мишуги, на яких вибрано нову управу Відділу і намічено дальший плян праці на майбутнє.

Цей Відділ УНСоюзу, один з найсильніших не лише в Пенсилвенії, але й у цілій Америці, називають популярно „Дивізійним" тому, що його членство складається у великій мірі з колишніх дивізійників, а провід Відділу має великий відсоток кол. вояків Дивізії. „Зміною варти" в управі можна назвати вибрання на голову Відділу дотеперішнього Секретаря (одночасно головного радного УНСоюзу) Івана Одежинського, коли секретарем став дотеперішній голова (одночасно голова Головної Управи Братства кол. Вояків Першої УД УНА) інж. Іван Скіра. Та „зміна варти" відбулася в атмосфері обдуманої згоди і плянування наступних дій Відділу, який хоче побільшити своє членство з дотеперішніх 700 до повної тисячки у 1964 році, який для 153 Відділу є роком ювілейним, бо ж Відділ святкуватиме 10-річчя свого існування.

На зборах було понад 60 присутніх із активу Відділу, які радили під проводом Президії в складі: голова — д-р Б. Гнатюк (голова місцевого Відділу УККА), заступник — Степан Мазурок і секретар — інж. Євген Чайківський.

Під час нарад був присутнім, як представник Головного Уряду УНСоюзу, голова Контрольної Комісії УНСоюзу, д-р Володимир Галан, який у своєму привітальному слові підкреслив заслуги Відділу, а зокрема його секретаря, головного Радного УНСоюзу Івана Одежинського.

Під час нарад дотеперішній голова Відділу інж. Іван Скіра відчитав привіт від головного предсідника УНСоюзу Йосипа Лисогора, в якій предсідник, схвалюючи зразкову працю Відділу, закликав до дальшої успішної праці.

В програмі цієї праці на майбутнє, в якій, як згадано, головною метою має бути досягнення числа 1000 членів Відділу, має бути теж відзначення ювілею Відділу врочистим бенкетом, що має відбутися цієї осени.

Після ділової і поважної дискусії та намічення програми праці, збори вибрали нову управу в такому складі: голова — Іван Одежинський; перша заступниця голови — Дарія Завадович, другий заступник голови — адвокат Тома Дармограй, секретар — інж. Іван Скіра, касир — Микола Прасіцький. Члени Управи — Степан Мазурок, Володимир Карпяк, інж. Василь Заброцький. Контрольна Комісія: Юрій Прокопишин, інж. Є. Чайківський і А. Федорів.

Після відбутих нарад учасники зборів провели ще деякий час в привітній домівці „Тризуба" на традиційній перекусці, договорюючи ще у товариській атмосфері все те, чого не встигли обговорити формально на зборах.

С. П.

ВРОЧИСТОСТІ У 70-РІЧЧЯ УНС

У 70-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО ПРИПАДАЄ ТОЧНО У „ДЕНЬ БАТЬКА НАШОЇ КРАЇНИ" ЮРІЯ ВАШИНҐТОНА В СУБОТУ, 22-ГО ЛЮТОГО 1964 РОКУ, ВІДБУДУТЬСЯ ТАКІ ЮВІЛЕЙНІ ІМПРЕЗИ:

Ню Йорк, Н. Й.

В СУБОТУ, 22-го ЛЮТОГО, о год. 2-ій по полудні в Карнеґі гол.

Промовці: **Дост. Джан А. Ґроновскі,** Генеральний Поштмайстер ЗДА, і **Роман Слободян,** головний касир УНС.

У мистецькій програмі: концерт опери Павла Печеніґи-Углицького: **„Відьма".**

Шикаґо, Ілл.

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО, в залі Школи Шопена о год. 3-ій по пол.

Промовці: **Посол Микола Мандзюк** і **Роман Слободян.**

Клівленд, Огайо

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО о год. 3:30 по пол. в в залі Парма Сініор Гай Скул.

Промовці: гол. радний УНС **проф. Мирон Куропась** і ред. **Антін Драґан.**

Дітройт, Міш.

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО, о год. 3-ій по пол. в залі Чедсі Гай Скул

Промовець: **Д-р Ярослав Падох,** гол. секретар УНС

Рочестер, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО, о год. 6-ій веч. в Українсько-Американському Клюбі

Промовці: **Йосип Лисогір,** гол. предсідник УНС і **Василь Гуссар,** гол. радний УНС.

Сиракюз, Н. Й.

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО, о год. 4-ій по пол. в Українському Народному Домі.

Промовець: **Богдан Зорич,** гол. радний УНС.

Честер, Па.

В НЕДІЛЮ, 23-го ЛЮТОГО, о год. 2-ій пополудні в залі Українського Народного Дому.

Нюйоркська Округа УНСоюзу розпочинає Ювілейний Рік

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ПЕРЕВИБРАЛИ АДВ. ІВАНА ФЛИСА НА ГОЛОВУ І ПРИСТУПИЛИ ДО ЮВІЛЕЙНОЇ РОЗБУДОВИ УНСОЮЗУ

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 14-го лютого 1964, тут у приміщенні Народного Дому відбулися чергові загальні збори нюйоркської метрополітальної округи. На 37 Відділів округи у зборах взяли участь представники тільки 14. Збори відкрив голова адв. І. Флис, секретарював В. Никифорук. Про минулорічну працю звітували І. Флис, В. Никифорук, Марія Демидчук і В. Кловзник. До поважніших досягнень округи в минулому належать дві успішні імпрези т. зв. „Баль Союзівки" та громадська гостина з нагоди 70-річчя „Свободи". В минулому році відбулися три ширші наради представників Відділів та декілька засідань окружної управи. Округа взяла активну участь в кампанії, присвяченій 70-літтю „Свободи", в часі якої здобула п'ять з половиною соток членів, наблизившись до виконання своєї квоти, яка виносила 700 членів. До половини року округа була першою у змаганні за розбудову УНСоюзу, але в другій половині її перевищила шикаґівська округа, здобувши майже 700 членів, а нюйоркська зайняла друге місце. Голова адв. І. Флис з докором підмітив, що 7 Відділів округи не здобули ні одного члена, впродовж цілого року в тім п'ять з Ню Йорку, а саме Відділ ч. 66. 160, 310, 389 і 485 та 129 з Вайтстон і 198 з Порт Джервис. Здебільшого є це Відділи малі, які мають перед собою ділему або оживити та розбудувати себе, або получитися з іншими Відділами, яких в Ню Йорку чимало. Після звітування відбулася дискусія, в якій взяли участь В. Хоміцький, Вишиваний, Г. Яремчук, Б. Ластавецький, І. Крупка, д-р О. Соколишин, І. Пригода, Гідей і інші. На внесення голови контрольної комісії, сотника п. Зілинського, уділено управі абсолюторію. Під проводом голови зборів д-р В. Палідвора, на внесення номінаційної комісії, очолюваної д-ром В. Вишиваним, обрано нову окружну управу, яку знову очолив адв. І. Флис. Заступниками голови стали Марія Демидчук і д-р В. Вишиваний, секретарями В. Никифорук і В. Цюпа, касиром бувший головний контролер П. Кучма, імпрезовим референтом інсп. І. Василишин. До Контрольної Комісії ввійшли: П. Содоль-Зілинський, І. Крупка, д-р В. Палідвор, судля Б. Ластавецький і Малян. Після цього гол. предсідник Й. Лисогір виголосив промову, в якій підмітив успіхи, що їх здобув УНСоюз в минулому році. Членство значно збільшилося, а майно зросло на півтора мільйона. З інвестицій УНСоюзу прийшло вперше в одному році понад мільйон долярів. Піднесено дивіденду на 50 відсотків. УНСоюз мав також значні досягнення в культурній роботі, найбільша поміж ними це поява англомовної Енциклопедії Українознавства. УНСоюз росте в своїй повазі, доказом чого є між ін. приявність на союзовій імпрезі в 70-річчя „Свободи" відомого журналіста Маврера та заповіджена участь в 70-річчю УНСоюзу генерального постмайстра Ґроновского. Дальший ріст УНСоюзу і його значення обумовлені ростом його членства. Закликом до союзових представників та всього нашого громадянства допомогти дальше розбудувати УНСоюз та взяти громадну участь в відміченні У.Н. Союзу в Карнеґі Гол в суботу 22 ц. м., гол. предсідник закінчив свою промову.

Після цього гол. секретар Я. Падох дав огляд змагань і успіхів всього УНСоюзу, а зокрема нюйоркської округи, в минулому році, в році 70-річчя „Свободи". З признанням висловився він про нюйоркську округу, яка хоч не досягла свого повного признання, але все ж взяла активну участь в союзовій діяльності в минулому році. На всіх 49 членів Почесного Клюбу Заслужених Союзовців, якими стали діячі, які здобули впродовж року бодай 25 членів, в нюйоркській окрузі знайшлося 7, а саме В. Никифорук, адв. І. Флис, д-р В. Палідвор, А. Капустянський і В. Мандзій та члени Екзекутиви УНС, Й. Лисогір і Я. Падох. Мірилом активности нюйоркської округи те, що на 28 срібних медалів о. Грушки, що їх за заслуги признав УНС, 7 здобули члени нюйоркської округи (вище згадані члени Клюбу). На признаних 90 бронзових медалів о. Грушки одержало її аж 17 осіб з нюйоркської округи. До них належать: П. Кучма, В. Цюпа, І. Сидор, А. Вовк, д-р Р. Голіят, І. Малець, І. Пригода, В. Кловзник, гол. радна Марія Демидчук, інсп. І. Василишин, І. Галичин, Ольга Домбровська, суддя Б. Ластавецькой, інсп. М. Салдан, Мері Душник, д-р В. Вишиваний і суддя М. Шпитко. До найкращих Відділів округи в минулому році належали: 194 Відділ, який здобув понад 100 членів, та 325, 361. 204, які здобули понад 50 членів. Чотири Відділи а саме 267, 327, 5 і 8 здобули 25 або більше, а 7 Відділів здобули від 10—20 членів, а саме 293. 19, 130, 6, 184, 158 і 489. Про успіх нюйоркської округи свідчить також те, що поміж 15 найкращими Відділами У. Н. Союзу в Америці і Канаді знайшлися чотири нюйоркські Відділи, а саме 194, який зайняв четверте місце, 325 — 9 місце, 361 — 12 і 204 — 15 місце. Гол. секретар підмітив, що нюйоркська округа повинна подбати, щоби в цьому ювілейному році виконати вповні свою ювілейну квоту 750 членів та докласти старань до того, щоб здобути першенство поміж всіми округами, за яке вона декілька років бореться. Передумовою цього є добровільне прийняття Відділами значних ювілейних квот та їх систематичне виконування щомісяця. Минулого року округа запізно взялася до праці. Також завданням округи є підшукати нових організаторів членів, зокрема з-поміж тих союзових та громадських діячів, які пішли на пенсію і, організуючи членів, легко можуть здобути значний додатковий заробіток. На заклик гол. секретаря представники приявних 14 Відділів добровільно визначили собі квоти нових членів, від 10—85, на спільну квоту 420. На 23 неприявні Відділи залишилося ще скромне число 330 членів.

Збори 204-го Відділу ім. А. Гончаренка в Ню Йорку

16-го лютого відбулися в залі української православної церкви Всіх Святих при 206-208 Схід 11 вул. в Ню Йорку, статутові Річні Збори 204-го Відділу УНС ім. Агапія Гончаренка. Відкрив Збори предсідник Павло Марко привітанням всіх присутніх, вшануванням пам'яті померлих.

Втаванням з місць вшановано пам'ять померлих членів, в тім і довголітнього фінансового секретаря сл. п. Василя Гасія та прийнято порядок нарад. На предсідника вибрано Михайла Євуша, на писаря проф. Олександра Кулинича. Протокол останніх загальних зборів з 8-го грудня 1963 р. прочитав д-р Василь Палідвор, який затверджено без змін.

За уряд звітував Павло Марко, який вказав на свою працю при присднуванні членів, представництва відділу на ювілею Запорізької Січі в Брукліні та на 70-річчю „Свободи" в Ню Йорку. Він подякував своїм співпрацівникам та Контрольній Комісії за гармонійну співпрацю. Федорів звітував за прапороносця, з завдання якого все гарно вив'язувався.

За рекордового є фінансового секретаря звітував д-р Василь Палідвор, який перебрав фінансове діловодство після смерти Василя Гасія, 11-го червня 1963 р. Відділ вшанував його на панахиді, похоронах й поминках, де членство зібрало дол. 25.00, а родина дала ще від себе дол. 25.00 і тих дол. 50.00 віддано на пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні. Він почав працю за новими приписами, зробив картотеку - адресар членів, заложив точніші книги. За минулий рік вислав 1046 листів, а вже в 1964 р. вислав 346 листів.

На кореспонденцію й адміністрацію Відділу одержував він дол. 15.00 місячно, що не вистачало для справжньо праці.

В грудні 1963 відділ мав 858 членів, в тім дорослих 617 і 241 дітей. У відділі померло 16 членів, відійшло з переступними листами теж 16 членів, готівку вибрало 19 членів так, що відділ мав втрату 51 члена. Але в минулім році Відділ придбав нових 52 членів. Допомогу одержали з Головного Уряду хворі члени на суму дол. 445.00 Сам д-р Вас. Палідвор приєднав 32 членів, за що Генеральний секретар д-р Я. Падох в імені Головного Уряду вислав йому окреме письмо з подякою. За цілий рік до Головного Уряду вислано всіх вкладок на суму дол. 34,316.-38. Майно відділу виносило дол. 5,188.83.

За контрольну комісію звітував д-р Ол. Соколишин. Контроля відбувалася за останнє півріччя в днях 28 листопада, 15 і 17 грудня 1963 та 4 січня 1964, в складі голови д-ра Ол. Соколишина, д-ра Івана Козака та проф. Ол. Кулинича в присутності управи. Вона доложила всіх зусиль, щоб привести фінанси Відділу до порядку, внаслідок чого відкладено речéнець Загальних Зборів. Контроля устійнила такий касовий стан Відділу: сальдо з попереднього 1963 р. було дол. 5,701.53 дол. В банку відділ мав 2,871.-83 дол., в шерах Українського Народного Дому було 250 дол., на чековім конті було 9.46 дол., члени були винні Відділові 1,258.90 дол., на руках фінансового секретаря — 614.28 дол. Разом 5,004.47 дол. Відтягнувши від сальда в сумі 5,701.53 дол. суму, виведену у висоті 5,004.47 дол., втановлено, що Відділові бракує 697.06 дол. Після подяки за співпрацю управі, він поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі. Після звітів вив'язалася жива дискусія, в якій брали участь поч. член Іван Дусаненко, Януш, Дутко, Мороз, п-ні Марко й інші, внаслідок чого донька Вас. Гасія погодилася вирівняти частинно бракуючу суму у висоті 300 дол., а решту різниці збори рішили покрити із своєї каси.

Після дискусії уділено абсолюторію уступаючій управі й приступлено до вибору нової управи. На внесок проф. Ол. Кулинича обрано нову управу: предсідник Павло Марко, заступник предс. — суддя В. Марків, фінансовий секретар д-р Василь Палідвор, касир — Мих. Євуш, рекордовий секретар — Софія Карпюк, прапороносець Федорів. Контрольна комісія: д-р Ол. Соколишин, д-р Ів. Козак та проф. Ол. Кулинич. Всіх обрано одноголосно. У вільних внесках для добра організації повідомлено, що відділ зобов'язався придбати в цім році нових 50 членів на річних зборах Окружного Комітету Відділів УНС великого Ню Йорку з дня 15 лютого 1964, яке то завдання відділ може виконати лише при старанній піддержці всього членства. На внесок фін. секр. д-ра В. Палідвора відділ ухвалив дати на УККА 50 дол., 10 дол. на українських інвалідів та 5 дол. вкладки до відділу УККА в Ню Йорку. Серед членства додатково зібрано на українських інвалідів ще 11 дол. Збори підвищили платню предсідника з 15 до 25 дол. річно, а контрольній комісії від 10 до 15 дол. річно кожному та погодились на покриття втрат фінансового секретаря д-ра Вас. Палідвора.

На тім закінчено збори і предсідник подякував присутнім за участь. Після зборів відбулася перекуска, приготована жіноцтвом Відділу та дружня гутірка до пізньої ночі. Всі підбадьорені розійшлися домів з думкою, щоб в цім Ювілейнім році 70-річчя УНС, придбати нових членів. УНС видав англійською мовою Українську Енциклопедію, яку треба якнайскорше розповсюдити серед англомовного світу, зокрема по американських університетах. Про нас мало знають, бо немає англомовних джерел про Україну. Проти пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні навіть щоденник „Вашингтон Пост" виступав, мовляв, Шевченко є мало відомим серед американського світу. Однак воно так не є, існують сотки джерел вже англійською мовою і вкоротці анг. додаток „Свободи" „Юкрейнієн Віклі" буде містити бібліографію англійських перекладів творів Тараса Шевченка і про Шевченка від 1868 р., коли наш патрон Агапій Гончаренко вперше на цій землі Вашингтона почав писати в „Аляска Геральд-Свобода' перші відомості про нього, аж по кінець 1963 ., всього понад 350 джерел. Тому слід пам'ятати, що патроном УНС є Тарас Шевченко.

д-р Ол. Соколишин

Короткі вісті

● В Колюмбусі, Огайо, затверджено зголошення підполковника Джона Г. Гленна, відомого астронавта, на кандидата на американського сенатора в правиборах в стейті Огайо, що відбудуться 5-го травня цього року. Гленн кандидуватиме як демократ. Воротьба йде за сенаторське становище, яке тепер займає демократ Стіфен М. Йонг, який старається про перевибір. За цей пост змагатимуться у правиборах ще й республіканці Роберт Тефт мол., і Тед В. Вравн.

● Головний поштмайстер Джан А. Ґроновскі повідомив, що влітї цього року листоноші в 6,000 містах і селах цієї країни дістануть „зброю" проти собак, які люблять кусати тих, що розносять пошту. Листоноші дістануть смердючий, але нешкідливий плин, якийноситимуть в капсульках при поясах, і плин цей відстрашуватиме собак, які негайно втікатимуть, коли його почують. Дотеперішні проби виявилися задовільні. Цей протисобачий плин робитимуть з перцю та нафти, він зветься аерозоль.

ПРИКЛАД ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ

ТРІЮМФАЛЬНИЙ ПОХІД „ВЕСЕЛКИ" В ТОРОНТІ

(12 Рідних Шкіл, коло 2,000 дітей в Торонті читають свій журнал у школі і дома)

Представник нашого видавництва попросив інж. В. Вацика з Торонта, який заініціював і провів з великим успіхом кампанію за поширення дитячого журналу „Веселка" по Рідних Школах у Торонті, дати відповідь на кілька питань:

1. Що спонукало вас зайнятися таким шляхотним ділом, як поширення дитячого журналу серед дітей?

Відповідь: Я вийшов з того заложення, що дуже важною справою для нас на еміграції є виховання дітей - молоді в національнім і релігійнім дусі, яка проводиться вдома, в школі, церкві і в молодечих організаціях. Окрему увагу належить звернути на Рідні Школи, де наші вчителі з великою посвятою вчать наших дітей - молодь. Але наукою із самих шкільних підручників тяжко защепити зацікавлення і любов у дітей до нашої традиції, історії чи культури взагалі. А такою приступною лектурою з різнородним, цікавим, кожного місяця актуальним і повчальним змістом і пишними ілюстраціями-малюнками являється журнал „Веселка". На жаль, цей так корисний журнал, що виходить вже 10 літ, був дуже слабо поширений по наших домах, а діти цікавилися різними „коміксами". Тому я постановив помогти учителям Рідних Шкіл, щоби діти могли дістати до рук свій журнал і піднести своє українознавче знання.

2. Відколи ви почали цю кампанію?

— З початком травня 1963 р. громадянство і молодь міста Торонта святочно відзначили 60-ліття життя і 40-ліття письменницької праці професора Р. Завадовича, який приїхав з Шикаго як „посланець від рідного слова". На стації вночі вітали його громадяни і молодь з почесною чотою пластунів, а одна з кращих дівчат Торонта в національнім одностою вручила йому букет пишних квітів. Зустріч з пластовою, сумівською і рідношкільною молоддю, авторський вечір солізанта, бенкет, привітання від багатьох громадських, наукових і молодечих організацій проходили в незвичайно милій атмосфері. Той же шановний і всіма люблений в Торонті Ювілят став пізніше промотором і душею „Веселкової" кампанії. В той час на бенкеті я вперше довідався з промови ред. Гошовського про сумний стан „Веселки" і постановив щось діяти.

3. Як підготовляли ви акцію поширення журналу „Веселка"?

— Я в першу чергу зв'язався і відбув цілий ряд конференцій (розмов) з компетентними людьми О. П. К. (Об'єднання Педаг. Канади), як проф. Зелений, проф. Козловський, мгр. Кінасевич і інш., як також з УНСоюза — гол. предс. п. Лисогором і гол. ред. „Свободи" п. Драґаном. Дякуючи дуже прихильному поставленню до „Веселки" О. П. К., яке винесло ухвалу, що „Веселка" стає обов'язковою, доповняючою лектурою в школі у відповідних клясах, як також членам О. П. Д. Л. редактором проф. Р. Завадовичеві, Б. Гошовському і д-р Лисякові, що в 5-ох канадійських газетах поміщували цілий ряд статтей про потребу дітям української книжки і дитячого журналу, „Веселка" стала пгопулярною серед нашого громадянства. — Дуже корисні в акції поширення „Веселки" були статті ред. Барагури в „Свободі" п. з. „Веселка" в школі", з яких, на моє прохання, „Свобода" зробила відбитку і прислала до Торонта в числі 750 примірників, які я роздавав учителям усіх шкіл Торонта, а інсп. Гевко і проф. Козловський вислали їх, разом з обіжником про ухвалу О. П. К. в справі „Веселки", учителям цілої Канади. Для роз'яснення батькам і заохоти їх передплатити „Веселку" дітям, я брав участь у багатьох школах на загальних зборах, ширших сходинах батьків, засіданнях батьківських комітетів, і стало контактувався з директорами і спонзорами шкіл.

4. Чи ви мали прихильну поставу і зрозуміння по школах?

— Майже всі школи ставилися до мене прихильно, бо знали, що я роблю це безінтересовно і помагаю їм у виховній праці. Тут мушу признати і подякувати за незвичайно позитивне ставлення до дитячого журналу всіх спонзорів шкіл (як о. д-р Липський, о. прелат Фелевич, о. Жолкевич, о. Сирота, о. Грабець і о. Бенеш). Так само і директори шкіл з учителями, які дуже зайняті наукою в школі, знаходять ще час на роздачу кожного місяця журналу і стягання річної передплати. Рівнож належиться подякувати 5-ом канад. газетам за безплатне поміщування статтей про „Веселку".

5. Як Рідні Школи Торонта включалися в акцію поширення „Веселки"?

— Перша школа - піонер, що почала навчати дітей з „Веселки" від 2-ої до 6-ої кляси — це школа при УНО коледж, директор якої енергійний і ідейний чоловік п. Кривоус передплатив журнал для всіх учнів. — Всіх шкіл у Торонті, в яких учителі навчають з „Веселки" є 12, з того в 9-ох школах усі учні від 2-ої або 3-ої кляси до 6-ої або і вищої кляси є передплатниками журналу, а в 3-ох школах частинно. Всіх передплатників „Веселки" по школах доходить вже тисячки (1,000), а користуються журналом коло 2,000 дітей і не менше від того і старших. Тут треба згадати, що „Веселкою" користуються і молодечі організації, а юний СУМ „Чорноморці передплатив для себе 25 примірників.

6. Чи ваш замір є поширювати акцію „Веселки" поза Торонто?

— Так, я разом з членами О. П. Д. Л. розробляю плян виїздів з Торонта до ближчих і дальших місцевостей Онтаріо, а в пресі О. П. Д. Л. викликаю до змагань Монтреал, Венкувер і інші місцевості.

7. Чи ви добачуєте далекойдучі користі для рідношкільних дітей, коли вони втягнуться в читання „Веселки"?

— При навчанню дітей, найважнішою справою є зацікавити їх українською лектурою, журналом, книжкою. Як діти полюблять українську книжку, вони полюблять і мову своїх батьків, традиції, історію і всю нашу культуру. А журнал „Веселка" дає початок до такого зацікавлення.

І знову рік за нами

(З Річних Зборів Т-ва „Дністер" в Ню Йорку)

Як минулих літ, так і цього року 26-го січня 1964 відбулися ще одні, 37-мі з черги, річні виборчі збори українського допомогового товариства „Дністер", 361 Відділ УНС в Ню Йорку, котрі рівночасно були підсумком його цілорічної праці. У зборах взяло участь 95 членів. Предсідником зборів був заслужений член „Дністра" та його кількаразовий голова п. Мартин Малетич, а його заступником був п. Пантелеймон Шуган. Зі звіту уступаючої управи, а особливо предсідника Т-ва д-ра Вишиваного Василя, фінансового секретаря п. Кучми Петра і секретаря Контрольної Комісії п. Крупки Романа присутні на зборах довідалися, що Товариство в 1963 році працювало не тільки в забезпеченево - допомоговім секторі, але також і в національно-громадськім. З кінцем грудня 1963 „Дністер" нараховував 1503 членів так старших, як і молодечих. Приходи його становили квоту дол. 58.647.74, а розходи квоту дол. 57.649.03. Бенефітів хворим членам і запомог з посмертного фонду виплачено на загальну суму дол. 2.237,00. Майно товариства становило поважну суму дол. 22.260.14, з чого на банкових ощадностях разом з процентами квота дол. 19.710.61. Відбуто сім зборів членів та сім засідань уряду і влаштовано новорічну зустріч членів товариства. Під оглядом організування нового членства, то1963 був дещо кращим роком, бо зорганізовано 57 членів, а найбільш успішними організаторами виявили себе п.п. Кучма Петро — 18, Пригода Іван — 13, д-р Вишиваний Василь — 10 та Галичин Іван — 9. Рівнож господар домівки п. Евген Білецький не дармував і завдяки йому домівка дала чистого доходу на суму дол. 758.90. Брав „Дністер активну участь і в громадському житті. Члени Управи, а також рядові члени „Дністра" були учасниками ріжних національних імпрез так місцевих, як і позамісцевих, а саме: зборів Окружного Комітету Відділів УНС і Об'єднового Комітету Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, бенкетів та стріч для інж. Бойдуника, проф. Кубійовича, канадійського сенаторо п. Юзика, бенкетів з нагоди 50-літніх ювілеїв братнього товариства „Провидіння", товариства „Запорізька Січ" в Бруклині, посвячення хреста - пам'ятника на оселі „Верховина" і нової каплиці на „Союзівці" а також дедикації площі під пам'ятник Т. Г. Шевченкові у Вашингтоні, на котрий з каси товариства виплачено квоту дол. 100. — В бенкеті у 70-ліття „Свободи", що його уряджував Окружний Комітет Відділів УНС в Ню Йорку, взяло участь 24 члени „Дністра". На ріжні добродійні цілі виплачено з каси т-ва загальну суму долярів 159. Присутні на зборах члени вповні оцінили працю уступаючого уряду „Дністра" і не тільки одноголосно уділили тому урядові вотум довір'я, але майже в цілости перевибрали його на нову каденцію 1964 року, при чому покликано тільки 3 нових членів. Склад нового уряду такий: д-р Вишиваний Василь — предсідник, адв. Пізнак Михайло — заст. предсідника, Кучма Петро — фінансовий секретар, Пригода Іван — касир, Хомицький Володимир — заст. фінансових урядників, Елиїв Михайло — рекордовий секретар, Сосницька Марія — опікунка хворих, Білецький Евген — господар домівки і бібліотекар; Контрольна Комісія: Крупка Роман, д-р Клюфас Роман і Саляк Володимир; Тростисти: Галичин Іван, Савицький Василь і Пелешок Корнель. Новообраний уряд поставив собі за завдання зорганізувати в новому році більше число нових членів і просить в тім допомоги всіх активних членів „Дністра". Рівночасно новий уряд подає до відома загалу членів товариства, що МІСЯЧНІ ЗБОРИ членів товариства будуть відбуватися кожної третьої суботи кожного місяця о год. 7-мій вечером, а членські внески збирається кожного дня (крім суботи і неділі) від год. 6-тої до год. 8:30 вечером у власній домівці під числом 119 Евеня „А" в Ню Йорку (перший поверх). — Проситься дуже всіх членів, котрі залягають з вкладками, якнайскорше ті вкладки вирівняти.

Рекордовий Секретар

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ТАНЦЮЄ



Президент Линдон Б. Джансон в танку із панею Мілтон Берл, дружиною театрального артиста, на прийнятті в Білому Домі.

Зі спорту

„Тризуб" — „Ерцґебірґе"
5:1 (2:1)

Філядельфія, 9 лютого. — „Тризуб", як фіналіст округи в грах футбольного чемпіонату ЗДА, виступив після двомісячної перерви проти „Ерцґебірґе", лідера в його Лізі, скріпленого п'ятьма професіоналами. Послабленому відсутністю Ноги і Манджіні „Тризубові" не тільки не в'язалися акції, але в першій фазі гри противник час-до часу загрожував йому своїми швидкими і грізними проривами. Один із таких проривів дав дружині „Ерцґебірґе" на короткий час ведення. В цьому була також „заслуга" Яковини, який подав, замість до переду, до помочі і неточний м'яч перехопив ще далі динамічний МекЛафлин. Найбільше вражав брак кондицій наших змагунів. Амбітний і завзятий противник був „викінчений" щойно в другій півгрі технічними „трюками" нашої дружини. Найкращим на прищі був всюдисущий Ілай, який зібрав гураганні оплески за ворота, стрілені з далекої віддалі у „віконце". Стрільцями чотирьох інших воріт були: В. Чижович 2, Яковина і Муніс.

Позиція штопера не відповідала Клинчикові, який слабо орієнтувався в тактичних ходах противника і був замякий. Клинчик на штопері — це дуже малі вигляди на майбутнє. Цю функцію вже радше могли б обняти Кравець або Ілай, які є всилі ставити перешкоди атакам противника. Може комусь видасться це дивним, але Ілай, незалежно від своєї будови, є неменше твердим змагуном від Кравця. Дебют Петерзена випав доволі блідо. Дивно вражало і не знаю чим це пояснити, що горстка наших глядачів раділа початковими неуспіхами „Тризуба". І це були наші філядельфійські симпатики футболу, а не посторонні особи, які могли б грішити льокальним патріотизмом. Тому тим більше радіємо, що „Тризуб" переміг і закваліфікував себе до міжстейтових гор за Чашу ЗДА. „Тризуб" грав у складі: Свич, Бородяк, Рач, Кравець, Клинчик, Ілай, Яковина, Ферейра, Петерзен, В. Чижович, Муніс (Е. Чижович, Варварюк).

Яр. К - ий

Ялинка в Трентоні, Н. Дж.

12-го січня по полудні Середня Школа Українознавства при Українсько-Американсько-Демократичному Клюбі в Трентоні 309 Честнут Авеню відбула вже восьму з черги традиційну Ялинку. Підготовку до ялинки під проводом директора школи Ів. Вас. Гущі взяли на себе Педагогічна Рада та найбільше присвятили свого часу вчительки:: О. К. Піддубна, О. Гр. Сенько та Ася Павлюк.

Школа спромоглась на багатий мистецький зміст, 4-го січня для учнів, батьків і адміністрації Клюбу — о. К. Даниленко - Данилевський, як лектор школи, виголосив доповідь „Про культ Різдва Христового в Україні" і цим сприяв тому, що на ялинку прийшло до 150 осіб.

Ялинка розпочалась колядкою: „По всьому світі стала новина", що її проспівали всією школою. У вступному слові директор школи І. В. Гуща говорив про ялинку. В першій частині продеклямовано поезії „Свят-Вечір" Б. Лепкого — Марія Петрик, „Одлітав журавель" — Володя Марчук, „Горять свічі" — Ярослав Роговий, „Падав сніг" — Павло Кононенко, „Україна" — Ст. Кононенко, „Снігу білий, сніжку" — Аніта Гуща, „Хвора киця" — Ніна Пасічниченко, „Узяла лисичка" — Олекса Кириченко, „Нас ждуть" Б. Лепкого дуетом: О. Чуйко і В. Шурук, „Грудень і січень" — вик. Володя Бойко і Володя Левченко „Орися" — казка, що її відобразили Вол. Щурук, Олег Чуйко, Оля Сліпченко, Оля Левченко та Оля Стрибко. До цього під проводом вчительки Олени Піддубної виконано дві образотворчі інсценізації: „Різдво в Америці", що перевели учні 2-ої кляси та „Кіт і вовк" за Глібовим: — вик. Ліда Сухенко, Оля Стрибко, Оля Сліпченко. За цим учні 2-ої кляси проспівали: „Лети наша пісне!" та „Снігурочку" — учні старших груп. В'язанку колядок на акордеоні виконав Толя Мостровський, „Вальс скорости" — також на акордеоні А. Парака. „Колискову пісню", під клявіятурний акомпаніямет І. Гущі, виконала Ліда Сухенко, і заля наповнилася оплесками.

В другій частині мистецької імпрези, під керівництвом Асі Павлюк, передано: „Понадився журавель" — танок, що його бездоганно виконали учні 2-ої кляси; „Козачок" — Марія Петрик, „Козачок у парі" у виконанні Олі Стрибко й Наталі Сенько.

Мистецька частина закінчилася колядою: „Тиха Ніч".

Наприкінці появився Святий Миколай та щедро обдарував учнів, усіх діток і педагогів своїми дарами. Батьки, гості тішаться, учні радіють, бо імпреза була на поважному мистецькому рівні. І це завдяки праці батьків - патріотів, ідейних педагогів, слухняних учнів!

Кость Слобідський

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 22-го ЛЮТОГО 1964 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 64 Відд. о год. 7:30 веч. у Вінярсько на 482 Мейн вул. — І. Бурний, секр.

НЕДІЛЯ, 23-го ЛЮТОГО 1963 р.

АСТОРІЯ, Л. Ай., Н. Й. Місячні збори В-ва св. о. Миколая 5 Відд. о год. 5-ій по пол. в церковній залі. Проситься всіх членів обов'язково заплатити членські вкладки. — Управа.

МЕНВІЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 349-ий Відд. о год. 2-ій по пол. в УН-Домі в Раритані. На Річних зборах 19 січня ц. р. вибрано нову Управу Відділу, а саме: В. Ясіновський, предс., В. Бойко, касир, І. Окопний, секретар, І. Гнідь, заст. секр. Контр. Комісія: Й. Геречка, М. Захарко і Д. Федорців. Опікун хворих С. Свіченюк. — І. Окопний, секр.

ТРОЙ, Н. Й. Місячні збори В-ва св. о. Миколая 191 Відд., які мали відбутися 16 лютого ц. р. перенесені на 23. лютого ц. р. на год: 12-ту дня в Українській залі, 391 Друга вул. — Управа.

Розшуки

Микола ВИРСТА пошукує односельчанку — Зоську ХМУРА, зам. Худеля, з с. Золочівка, пов. Вережани, Україна. Хто знав би про неї або вона сама прошу писати на адресу:
Mr. Mykola Wyrsta
2705 Brown Street
Philadelphia 30. Pa.

ТАРЗАН, ч. 5192. Несподіванка!

THE APE-MAN DISCOVERED THE SEARCHING PARTY FROM LÉOPOLDVILLE AND QUICKLY MADE AN APPEARANCE. "WHO ARE YOU?" HE DEMANDED.

"MY NAME IS BARNES--" BEGAN BEN. "THAT IS SUFFICIENT," INTERRUPTED TARZAN. "I PRESUME YOU ARE LOOKING FOR YOUR NEPHEW?"

BEN GASPED UNBELIEVINGLY. "BOBBY? YOU KNOW WHERE HE IS-- HE'S ALIVE?"

Мавполюд виявив групу пошукувачів із Леопольдвілля й швидко з'явився. — Хто ви такі? — питався.

— Моє ім'я Барнес... — почав Бен. — Це вистачає, — перервав Тарзан. — Я здогадуюся, що ви шукаєте за небожем?

Бен зробив великі очі. — Боббі? Ви знаєте, де він є... Він живий?